

AMBIS

Katedra bezpečnosti a práva

Evropská bezpečnost – funkce, vazby problémy

European security – functions, connections, issues

Bakalářská práce

Autor: **Pavel Šimon**

Bezpečnostní management v regionech, kriminalistika a
kriminologie

Vedoucí práce: **doc. Ing. Hana Bartošová, CSc., dr.h.c.**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracoval samostatně a v seznamu uvedl veškerou použitou literaturu.

Svým podpisem stvrzuji, že odevzdaná elektronická podoba práce je identická s její tištěnou verzí, a jsem seznámen se skutečností, že se práce bude archivovat v knihovně VŠ AMBIS a dále bude zpřístupněna třetím osobám prostřednictvím interní databáze elektronických vysokoškolských prací.

V Praze dne 24.04.2022

Pavel Šimon

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce paní doc. Ing. Haně Bartošové, CSc., dr.h.c. která mi poskytla řadu užitečných rad při zpracování této práce. Rovněž děkuji za cenné připomínky i poznámky. Též bych ráda poděkovala rodině a přátelům za jejich podporu.

Zadání práce

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok: 2021/2022

Student:	Pavel Šimon
UČO:	40226
Program:	Bezpečnostní management v regionech
Studijní obor:	Bezpečnostní management v regionech
Téma:	Evropská bezpečnost – funkce, vazby, problémy
Topic:	European security – functions, connections, issues
Vedoucí bakalářské práce:	doc. Ing. Hana Bartošová, CSc., dr. h.c.
Cíl práce:	Cílem práce je klasifikovat instituce a rady Evropské unie, které se zabírají bezpečnostními strategiemi. Dále poukázat na vazby a souvislosti mezi nimi a zhodnotit základní problémy a úskali, které z jejich funkce plynou.

Zásady pro vypracování práce

1. Úvod, metody, cíl práce
2. Vývoj evropské integrace
3. Legislativní úprava
4. Charakteristika institucí Evropské unie v rámci bezpečnosti
5. Propojení mezi systémy a institucemi bezpečnostní politiky Evropské unie
6. Problémy plynoucí z chodu a propojenosti institucí
7. Zhodnocení a závěr

Primárním zdrojem dat bude pro práci analýza dokumentů a sekundární analýza dat. Práce bude zpracována kombinací analýzy a vyhodnocení záměrů a reálné situace.

Základní prameny a odborná literatura:	<p>ORT, Alexandr. <i>Bezpečnost Evropy a Česká republika</i>. Vyd. 1. [Praha]: Professional publishing, 2005. 216 s. ISBN 8086419819.</p> <p>KHOL, Radek. <i>Evropská bezpečnostní a obranná politika :národní perspektivy</i>. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2002. 192 s. ISBN 8086506258.</p> <p>FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ. <i>Evropská unie</i>. 3. vyd. Brno: CDK, 2018. ISBN 978-80-7325-450-6.</p> <p>BAUEROVÁ, Helena a HLAVÁČKOVÁ Milan VOŠTA HANA. <i>Vnitřní a vnější dimenze bezpečnosti Evropské unie</i>. Praha: Libri, 2018. ISBN 978-80-7277-576-7.</p> <p><i>Česká republika a Evropská bezpečnostní a obranná politika</i>. Edited by Radek Khol. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2000. 76 s. ISBN 80-85864-99-1.</p>
---	--

Anotace

Bakalářská práce je zaměřená na bezpečnost Evropy. V teoretické části jsou popsána základní teoretická a metodická východiska, která souvisí s danou problematikou. Praktická část zkoumá vazby a souvislosti evropské bezpečnostní spolupráce s cílem zhodnotit základní problémy a úskalí, zejména důvěru veřejnosti v evropskou obrannou politiku. Sběr dat je založen na sekundárním výzkumu.

Klíčová slova

Bezpečnost, Evropa, Česká republika, Evropská unie, bezpečnostní politika, Severoatlantická aliance

Annotation

The bachelor thesis is focused on the security of Europe. The theoretical part describes the basic theoretical and methodological background that are related to the issue. The practical part examines the links and contexts of European security cooperation in order to assess the basic problems and pitfalls, especially public confidence in European defense policy. Data collection is based on secondary research. **Key words**

Security, Europe, Czech Republic, European Union, security policy, North Atlantic Alliance

Obsah

1. Základní teoretická a metodologická východiska	4
1.1 Bezpečnost.....	4
1.2 Bezpečnostní politika.....	4
1.3 Vnitřní bezpečnost	5
1.4 Vnější bezpečnost	6
1.5 Ekonomická bezpečnost	6
1.6 Environmentální bezpečnost.....	6
1.7 Mimořádná událost	6
2. Historie spolupráce v oblasti bezpečnosti	7
2.1 Bruselský pakt.....	7
2.2 Evropské obranné společenství.....	8
2.3 Západoevropská unie	8
2.4 Evropské hospodářské společenství a Euratom	9
2.5 Evropské sdružení volného obchodu	10
2.6 Maastrichtská smlouva.....	11
2.7 Amsterdamská smlouva	11
2.8 Lisabonská smlouva.....	11
3 Evropská bezpečnostní a obranná politika	12
3.1 Evropský obranný akční plán.....	13
3.2 Evropský obranný fond.....	13
3.3 PESCO	14
3.4 Institut SBOP	14
3.5 Evropská obranná agentura.....	15
3.6 Operace SBOP	16
3.7 Koordinace v oblasti obranného plánování (CARD)	18
3.8 Evropská intervenční iniciativa.....	18
3.9 Evropský mírový nástroj (EPF)	18
4 Spolupráce v oblasti evropské bezpečnosti a obrany	19
4.1 Konkrétní opatření k posílení evropské bezpečnostní a obranné spolupráce.....	19
4.2 Spolupráce NATO a EU	20
4.3 Spolupráce EU a OSN.....	23
5 Praktická část práce	27
Výsledky (nebo diskuse)	41
Závěr.....	43

Seznam použité literatury	46
---------------------------------	----

Úvod

Evropská bezpečnost prošla během posledních let dynamickým vývojem. Dá se říct, že se Evropě nikdy nedařilo lépe, nikdy nebyla tak bezpečná a svobodná, jako je tomu v posledním desetiletí. V současné době se jedná o jednu z otázek v rámci bezpečnosti, na kterou je zaměřena velká pozornost.

Vytvoření Evropské unie sehrálo v tomto procesu zásadní úlohu. Jelikož přeměnilo vztahy mezi našimi státy a změnilo životy jejich občanů. Evropské země se zavázaly k mírovému řešení sporů a spolupráci prostřednictvím společných orgánů. Autoritářské režimy se v průběhu této doby díky stále rozsáhlejšímu šíření zásad právního státu a demokracie změnily v bezpečné, stabilní a dynamické demokracie. Postupná rozšíření proměňují vizi sjednoceného a mírového kontinentu v realitu.

Dalším důležitým faktorem v rámci bezpečnosti Evropy je úloha Severoatlantické aliance. A to od konce studené války, kdy se našimi spojenci stávají Spojené státy americké, které disponují především dominantním vojenským arzenálem, nicméně žádná země nedokáže vyřešit složité problémy současnosti sama. Evropa nadále čelí hrozbám a výzvám souvisejícím s bezpečností.

Cílem bakalářské práce je klasifikovat instituce a rady Evropské unie, které se zabývají bezpečnostními strategiemi. Dále poukázat na vazby a souvislosti mezi nimi a zhodnotit základní problémy a úskalí, které z jejich funkce plynou.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí ta první praktická část má jedenáct různých podkapitol. Základní teoretická a metodologická východiska tedy vymezení základní pojmů spojených s Evropskou bezpečností, jakými mohou být bezpečnost, bezpečnostní politika, vnitřní bezpečnost, environmentální bezpečnost nebo například mimořádná událost. Druhá kapitola je věnována historii spolupráce, tedy vysvětlení pojmů, jakými mohou být Bruselský pakt, Evropské obranné společenství, Západoevropská unie, Amsterdamská nebo Lisabonská smlouva. Třetí část se zaměřuje přímo na evropskou bezpečnostní a obrannou politiku v této kapitole se lze dočíst o jakou politiku se jedná, její založení a význam. Evropský obranný akční plán, Evropský obranný fond, PESCO nebo Evropskou obrannou agenturu. Čtvrtá a poslední kapitola teoretické části se zaměřuje přímo na spolupráci mezi Severoatlantickou aliancí a Evropskou unií, především v rámci obrany a bezpečnosti, jaké jsou klíčové body spolupráce apod.

Praktická část bakalářské práce je primárně zaměřena na výzkum vazeb a souvislostí evropské bezpečnostní spolupráce s cílem zhodnotit základní problémy a úskalí, zejména důvěru veřejnosti v evropskou obrannou politiku. Sběr dat je založen na sekundárním výzkumu.

Sekundární cíl autor se zaměřil na výzkumné šetření zjišťování důvěry veřejnosti k Evropské unii, Severoatlantické aliance nebo Organizace spojených národů. Sběr dat porovnává údaje z let 2019 a 2021. Stejně, tak jako bezpečnostní hrozby, jimiž jsou světová ekonomická krize, válka nebo přírodní katastrofa. Sběr dat porovnává údaje z let 2018 a 2021 a klasifikuje hrozby podle kritéria vnímání hrozeb. V souvislosti s děním na Ukrajině bylo potřeba znovu vymezit hrozbu války, jakožto reálné bezpečnostní hrozby. Informace pro sekundární výzkum byly poskytnuty ze Střediska analýz a empirických průzkumů. Tento výzkum byl proveden ve dnech 2. – 9. března 2022 na vybrané skupině 2.256 dotázaných, kteří představovali reprezentativní vzorek obyvatel České republiky ve věku od osmnácti let.

Bakalářská práce je založena na analýze, syntéze a komparaci. Sekundární sběr dat využívá průzkumná šetření Centra pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu Akademie věd (dále CVVM) z dubna 2019 a července 2021, dále z listopadu 2018 a června 2021 a nakonec z března 2022.

1. Základní teoretická a metodologická východiska

1.1 Bezpečnost

V rámci teorie bezpečnosti existuje spousta definic. Tyto definice obvykle akcentují roli teorie v poznání. Jedním z možných vymezení je „Komplex názorů, představ a myšlenek zaměřených na vysvětlení nějakého jevu.“ V uším slova smyslu mluvíme o nejrozvinutější formě vědeckého poznání, podávající systematický, zobecněný obraz o zákonitostech a podstatných souvislostech té oblasti skutečnosti, která je jejím předmětem. Teorie bezpečnosti představuje soubor obecných poznatků, platných v bezpečnosti jako takové i ve všech druzích bezpečnosti. (Luděk online)

Bezpečnost neexistuje sama o sobě, ale je vždy spojena s konkrétním referenčním objektem. Cílem bezpečnosti je zabránit újmě (negativnímu dopadu). Akceptovatelná úroveň rizika je dána normou, rozhodnutím nebo pocitem. (Luděk online)

Bezpečnost je stav, kdy je riziko (možná újma), plynoucí z bezpečnostních hrozeb, minimalizováno na akceptovatelnou úroveň. Bezpečnost je zde považována za stav, kdy referenčnímu objektu hrozí nanejvýše riziko (možná újma) akceptovatelné úrovně. (Luděk online)

Bezpečnost závisí na vnějších a vnitřních činitelích. Bezpečnost lze ovlivnit (řídít) přijetím účelových opatření. Preventivní opatření snižují četnost a represivní opatření velikost újmy (negativního dopadu). Bezpečnost se zajišťuje v těch druzích bezpečnosti, na nichž se shodne společnost. (Luděk online)

Bezpečnost České republiky zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Státní orgány, orgány územních samosprávných celků a právnické a fyzické osoby jsou povinny se podílet na zajišťování bezpečnosti České republiky. Rozsah povinností a další podrobnosti stanoví zákon. (Zákony pro lidi 110 online)

1.2 Bezpečnostní politika

Bezpečnostní politika je činnost při definování základních státních zájmů a cílů (a prostředků k jejich dosažení) v oblasti zajišťování bezpečnosti. Slouží k zabezpečení státní svrchovanosti a územní celistvosti státu a jeho demokratických základů, činnosti demokratických institucí,

ekonomického a sociálního rozvoje státu, ochrany zdraví a života občanů, majetku, kulturních statků, životního prostředí a plnění mezinárodních (bezpečnostních) závazků. (Ministerstvo vnitra České republiky online)

Bezpečnostní strategie státu charakterizuje bezpečnostní politiku jako souhrn opatření a kroků za účelem prevence a eliminace hrozeb a z nich vyplývajících rizik s cílem zajistit vnitřní a vnější bezpečnost, obranu a ochranu občanů a státu. (Ministerstvo vnitra České republiky online)

Bezpečnostní politiku státu tvoří pět základních komponentů:

- zahraniční politika v oblasti bezpečnosti státu,
- obranná politika,
- politika v oblasti vnitřní bezpečnosti,
- hospodářská politika v oblasti bezpečnosti státu,
- politika veřejné informovanosti v oblasti bezpečnosti státu. (Ministerstvo vnitra České republiky online)

1.3 Vnitřní bezpečnost

V širším významu znamená zachování a zajištění vnitřních funkcí státu, ochranu jeho demokratických základů, ochranu vnitřního pořádku, bezpečnosti a zákonnosti, ochranu životů a zdraví, majetkových hodnot a životního prostředí před hrozbami majícími původ na území státu. (Ministerstvo vnitra České republiky online)

O vnitřní bezpečnosti státu mluvíme v momentu, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zevnitř a kdy je tento stát k eliminaci stávajících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven a k ní ochoten. Je to rovněž souhrn vnitřních bezpečnostních podmínek a legislativních norem a opatření, kterými stát zajišťuje demokracii, ekonomickou prosperitu a bezpečnost občanů a kterými stanoví a prosazuje normy morálky a společenského vědomí. (Ministerstvo vnitra České republiky online)

1.4 Vnější bezpečnost

Zajištění územní celistvosti, vnější svrchovanosti a nezávislosti státu, nedotknutelnosti jeho státních hranic a ochrana jeho zastupitelských úřadů, členů diplomatického sboru a dalších občanů (zejména v případě hrozby mimořádné události v zahraničí nebo po jejím vzniku). (Ministerstvo vnitra České republiky online)

Vnější bezpečnost státu je stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnitřních hrozeb efektivně vybaven. Také mluvíme o souhrnu mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi, jejichž prostřednictvím prosazuje své státní zájmy. (Ministerstvo vnitra České republiky online)

1.5 Ekonomická bezpečnost

Souhrn opatření k zajištění funkčnosti hospodářské a finanční soustavy státu, zajištění zdrojů pro řešení mimořádných a krizových situací a pro zabezpečení základních materiálních potřeb obyvatelstva a státu v době krizových stavů. (Ministerstvo vnitra České republiky online)

1.6 Environmentální bezpečnost

Environmentální bezpečnost je stav, při kterém je pravděpodobnost vzniku krizové situace vyvolané narušením životního prostředí ještě přijatelná. Základním dokumentem, který vymezuje environmentální bezpečnost je Koncepce environmentální bezpečnosti 2021-2030 s výhledem do roku 2050 (Koncepce environmentální bezpečnosti). (Ministerstvo životního prostředí online)

1.7 Mimořádná událost

Mimořádná událost dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému je definována jako škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. (Zákony pro lidi 239 online)

Mimořádnou událost lze odvrátit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a

právnických a fyzických osob, za využití jejich pravomocí daných jim speciálními zákony. (Zákony pro lidi 239 online)

2. Historie spolupráce v oblasti bezpečnosti

Bezprostředně po skončení druhé světové války v Evropě zavládla mezi mocnostmi protihitlerovské koalice pozitivní atmosféra. Vzájemná spolupráce dala vzniknout Organizaci spojených národů (OSN) s cílem udržet mezinárodní mír a bezpečnost a rozvinout mezinárodní spolupráci. Konec války s sebou přinesl i dvě nové supervelmoci, Spojené státy americké (USA) a Svaz sovětských socialistických republik (SSSR), jejich cílem bylo společně se podílet na poválečné obnově a uspořádání Evropy. Mállokdo by předpokládal, že v této době plné euforie by mezi vítěznými spojenci mohlo dojít k vážnějším rozporům. Bohužel vzájemné porozumění netrvalo dlouho.

Svaz sovětských socialistických republik uchovával i po skončení 2. světové války vysoké stavy ozbrojených sil, demobilizoval mnohem pomaleji a méně než jeho spojenci z válečných let. Josif Vissarionovič Stalin zároveň prováděl nevyzpytatelnou politiku, nedodržel předchozí sliby a dohody a bezohledně ovlivňoval politické uspořádání ve všech zemích se sovětskou sférou vlivu. (Eichler 2006)

2.1 Bruselský pakt

Počátky evropské integrace v oblasti bezpečnosti začaly po skončení II. světové války, která Evropu zdevastovala. V roce 1947 byla podepsána Smlouva z Dunkerque mezi Velkou Británií a Francií, která vznikla z obavy možné obnovy vojenských sil Svazu sovětských socialistických republik a jejím smyslem bylo zachovat ostražitost vůči Svazu sovětských socialistických republik. V roce 1948 byl v Československu nastolen komunistický režim a ze strany SSSR zesílil nátlak na začlenění Finska do zájmového prostoru. Důsledkem těchto událostí bylo svolání konference západních zemí a podepsání Smlouvy o hospodářské, sociální, kulturní spolupráci a kolektivní sebeobraně tzv. Bruselský pakt. Jednalo se o první obranné uskupení, které ovšem po vzniku Severoatlantické aliance (dále jen NATO) ztratilo své opodstatnění. (Frank, Khol online)

2.2 Evropské obranné společenství

Další problémy přinesl počátek Studené války a války v Koreji, kdy USA začalo trvat na vytvoření samostatného evropského obranného štítu, přičemž bylo požadováno, aby do západních struktur bylo zapojeno i Německo. Tyto americké prosby byly vyslyšeny a v roce 1952 byla v Paříži podepsaná dohoda o vytvoření Evropského obranného společenství (EOS). Velká Británie se nezapojila, nicméně písemně přislíbila podporu. (Had, Pikna 2001)

Projekt Evropského obranného společenství předpokládal, že nové společenství bude fungovat na základě společné evropské armády, s jedním ministerstvem obrany, jednotným rozpočtem i zbrojním programem. Přizvány byly evropské státy Severoatlantické aliance a Spolkové republiky Německa.

Zájem však projevilo pouze pět států, které jednaly o smlouvě o ESUO, to byly země Belgie, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko a Spolková republika Německo. Ostatní země vyslaly jen pozorovatele. Smlouva o Evropském obranném společenství byla podepsána v Paříži v květnu 1952. Na ni pak byly navázány další dohody o budoucím postavení SRN, především ukončení okupačního statutu a obnovení suverenity SRN (tzv. bonnská smlouva). Projekt Evropského obranného společenství však zůstal nenaplněn, protože francouzský parlament odmítl v roce 1954 smlouvu ratifikovat. Stejný osud pak čekal i návrh smlouvy o Evropském politickém společenství (EPS), který v návaznosti na EOS připravovali členové parlamentních shromáždění ESUO a RE. (euroskop online)

2.3 Západoevropská unie

O další rozvoj v oblasti zahraniční a bezpečnostní obrany se postarala Velká Británie. Na počátku 50. let přišla s návrhem oživení a rozšíření Bruselského paktu, do kterého v tu dobu byly přizvány Spolková republika Německo a Itálie. Nakonec toto uskupení dostalo název Západoevropská unie (ZEU), která oficiálně vznikla v roce 1954 podpisem Pařížských dohod. Vzhledem k tomu, že v tuto dobu se již i Spolková republika Německo stala součástí NATO, se pro následující období stala primární bezpečnostní organizací NATO a Západoevropská unie, tak neplnila své funkce a její význam začal upadat.

Až do konce 90. let se evropská obrana a bezpečnost tedy spíše spoléhala na NATO. V roce 1992 se v Petersbergu uskutečnilo zasedání členských států, kde byly stanoveny úkoly pro ZEU a to:

- Účast na humanitárních akcích
- Účast na záchranných a pátracích akcích
- Udržení a prosazování míru (Had, Pikna 2001)

2.4 Evropské hospodářské společenství a Euratom

Po složitých jednáních byl v listopadu 1955 dosažen konsensus o cílech i formě nových organizací a do jara 1956 Spaakův výbor vypracoval zprávu, která již byla konkrétním návrhem dvou organizací – Evropského hospodářského společenství (EHS) a Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom). (euroskop online)

Myšlenka postupné sektorové integrace byla odmítnuta s výjimkou atomové energie a nahrazena nástroji celní unie, která však potřebovala dlouhé přechodné období, během něhož by byla harmonizována opatření upravující vzájemný obchod i obchod s nečlenskými státy. Zpráva Spaakova výboru pak byla základem pro jednání mezivládní konference, završené po deseti měsících podpisem smluv o Evropském hospodářském společenství a Evropském společenství pro atomovou energii 25. března 1957 v Římě. (euroskop online)

Smlouvy o EHS a Euratomu je třeba chápat jako celek, do něhož se promítl obsah kompromisu mezi zakládajícími státy. Jaderná energetika byla jako jediné odvětví vyčleněna pro sektorový přístup. Hlavním důvodem byl zájem Francie na vytvoření nástroje kontroly jaderného programu SRN. Řešení bylo nalezeno v podobě výsadního práva orgánů společenství uzavírat smlouvy na dodávky štěpných materiálů, které nebyly určeny pro vojenské účely, a následně i provádět kontroly, zda tyto materiály byly členskými státy užity pro účely, pro něž byly objednávány. (euroskop online)

Smlouva o EHS také odrážela kompromisy vyplývající z přirozeně nekonzistentních zájmů členských států. Francie si v obavách z nedostatečné konkurenceschopnosti vlastní ekonomiky vynutila možnost ponechat po omezenou dobu ochranná opatření, pokud hrozila újma určitému odvětví, příp. celému národnímu hospodářství. Oblastí rozporů byl i harmonogram ustavení celní unie a konečná úroveň společného celního tarifu pro jednotlivé druhy zboží; na jednom pólu stála Francie se svou silně ochranářskou politikou, na druhém pak Nizozemí s tradičně liberální politikou volného obchodu. Zemědělství bylo zahrnuto do společného trhu a bylo rozhodnuto o vypracování společné zemědělské politiky. Rozdíly mezi národními systémy podpory zemědělské výroby však byly tak velké, že rozhodnutí o konkrétních nástrojích této

politiky bylo odloženo na pozdější dobu. Přechodné období, během něhož měla být přijata veškerá opatření nutná k ustavení společného trhu, bylo stanoveno na dvanáct let. (euroskop online)

2.5 Evropské sdružení volného obchodu

Jednání o projektu společného trhu byla od počátku doprovázena úvahami o jiných modelech ekonomické spolupráce zemí západní Evropy. Iniciátorem byla především Británie, pro níž úzce zaměřený plán celní unie nebyl výhodný. Její relativně otevřená ekonomika s dosud převažující orientací obchodních vazeb do zemí Commonwealthu ji vedla k podpoře modelu oblasti volného obchodu. Plán předložený Organizací pro evropskou hospodářskou spolupráci v lednu 1957 navrhoval zřízení oblasti volného obchodu mezi formujícími se EHS a ostatními státy OEEC. Směřoval by k postupnému odstranění cel, dovozních kvót a jiných ochranných opatření mezi členskými státy oblasti volného obchodu. (euroskop online)

Vnější celní tarify vůči třetím zemím by však zůstaly pod kontrolou členských států v rámci závazků vyplývajících z Všeobecné dohody o clech a obchodu. Nicméně volný pohyb zboží se měl týkat pouze průmyslového zboží, zemědělské produkty neměly být do oblasti volného obchodu zahrnuty. Celá oblast volného obchodu, včetně EHS, měla snižovat celní tarify a zvyšovat kvóty uvnitř oblasti současně. (euroskop online)

Británie předpokládala, že projekt evropské oblasti volného obchodu získá podporu i zemí Šestky, neboť pro některé z nich byl ekonomicky výhodnější nežli účast ve společném trhu, především tedy pro Spolkovou republiku Německo, Nizozemí, ale také pro Belgii nebo Lucembursko. Jednání o projektu na půdě OEEC byla nejprve odložena na dobu po skončení ratifikace EHS, v listopadu 1958 však fakticky zablokována Francií. Státy, které projevíly zájem o projekt oblasti volného obchodu byly Británie, Švédsko, Norsko, Dánsko, Švýcarsko a Rakousko a Portugalsko. Nicméně pokračovaly v jednáních, která vyústila 4. ledna 1960 v podpis Stockholmské konvence ustavující Evropské sdružení volného obchodu (ESVO). Státy OEEC tak zůstaly na počátku 60. let rozděleny na tři skupiny – EHS, ESVO a pět zemí, které se nezapojily ani do jednoho z těchto ekonomických integračních uskupení – Irsko, Island, Řecko, Španělsko a Turecko. (euroskop online)

2.6 Maastrichtská smlouva

Rozpad Svazu sovětských socialistických republik na počátku 90. let značně ovlivnil další vývoj bezpečnostní politiky. V roce 1992 byla podepsána Maastrichtská smlouva, která vešla v platnost v listopadu 1993.

Maastrichtská smlouva byla postavena na třech pilířích

- Evropské společenství,
- II. Společná zahraniční a bezpečnostní politika,
- III. Spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcech. (Lacina, Strejček, Blížkovský 2016)

2.7 Amsterdamská smlouva

Od března roku 1996 do června 1997 byla svolána tzv. mezivládní konference, kde mělo dojít k úpravám Maastrichtské smlouvy. V roce 1997 byla podepsána Amsterdamská smlouva, která upravuje Smlouvu o EU, kdy prohlubuje společnou bezpečnost a nezávislost členských států. (Ústav mezinárodních vztahů)

Mezi nový cíl tato politika zahrnuje posilování soudržnosti a solidarity. Dále byl zaveden nový prvek v oblasti hlasování tzv. konstruktivní abstinence (alternativa práva veta), což znamenalo, že členské státy měli možnost v případě, že nebudou blokovat přijetí rozhodnutí ostatními státy a potvrdí neúčast formální deklarací se neúčastnit. Zavazují se ale, že takové akce budou přijímat a nepovedou proti nim žádné obstrukce. (Ústav mezinárodních vztahů)

2.8 Lisabonská smlouva

Jedná se o smlouvu z roku 2009, která sebou přinesla mnoho zásadních změn. V první řadě dochází k přejmenování z původní Evropské bezpečnostní a obranné politiky na Společnou bezpečnostní a obrannou politiku.

Smlouva dále pojednává o „kolektivní bezpečnosti“ což znamená, že členské státy jsou povinny pomoci všem členským státům, které se stanou obětí ozbrojeného napadení s výjimkou těch států, které mají ke Společné bezpečnostní a obranné politice neutrální postoj. (Euroskop online)

3 Evropská bezpečnostní a obranná politika

Jedná se o politiku, která stanoví rámec Evropské Unie v oblasti obrany a řešení krizí, včetně obranné spolupráce a koordinace mezi členskými státy. Společná bezpečnostní a obranná politika je rozhodně nedílnou součástí společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Podnítila vznik vnitřních politických a vojenských struktur Evropské Unie, díky čemuž mohou vznikat vojenské i civilní mise a operace v zahraničí. (Euroskop online 2021)

Založení bezpečnostní a obranné politiky bylo odpovědí na neschopnost evropských států vypořádat se s problémy ve svém bezprostředním okolí v průběhu 90.let jako byla válka v Bosně po rozpadu Jugoslávie nebo etnické násilí v Kosovu. I přes zahraničně-politickou spolupráci Unii chyběly nástroje pro jiné než diplomatické zapojení v krizových situacích a členské státy se musely spoléhat na Severoatlantickou alianci. (Euroskop online 2021)

I přes snahy o posílení tzv. evropského pilíře uvnitř NATO se nakonec zahájení bezpečnostní spolupráce pod hlavičkou EU ukázalo jako nejpříjemnější řešení. Od svého založení tak EU v rámci bezpečnostní a obranné politiky realizovala téměř 30 vojenských a civilních operací, kromě svého bezprostředního okolí také v subsaharské Africe, na Blízkém a Středním východě nebo v Indonésii. (Euroskop online 2021)

V roce 2003 schválila Evropská unie svoji první bezpečnostní strategii, která byla aktualizována roku 2008, která vymezuje evropské představy o vlastní roli ve světové bezpečnosti a o hrozbách, kterým nejen Evropská unie, ale především její členské státy čelí. Naposledy byla tato smlouva aktualizována roku 2016 y byla zveřejněna Globální strategie EU (EU Global Strategy) a následně tzv. Implementační plán k bezpečnosti a obraně. (Euroskop online 2021)

Tento plán byl odpovědí na překvapivé výsledky britského referenda o odchodu z Evropské unie, kde byly vytyčeny tři hlavní priority budoucího rozvoje bezpečnostní a obranné politiky

- Prohloubení obranné spolupráce mezi státy, které by mělo vyústit v ustanovení stálé strukturované spolupráce (PESCO) na konci roku 2017. Spolupráce by se měla zaměřit na snižování nákladů prostřednictvím společných nákupů, na sdílení vojenských kapacit a na připravenost evropských sil k nasazení.
- Vytvoření Evropského obranného akčního plánu, jehož cílem je podpora výzkumu a vývoje na poli bezpečnosti.

- Vytvoření Evropského obranného akčního plánu, jehož cílem je podpora výzkumu a vývoje na poli bezpečnosti. (Euroskop online 2021)

3.1 Evropský obranný akční plán

Cílem akčního plánu je zlepšit efektivitu vydávaných vojenských nákladů, sloučit společné zdroje k větší bezpečnosti a zkonkurenceschopnit evropský vojenský průmysl. Mezi primární body spadají:

- Zřízení Evropského fondu pro obranu, který by se měl zaměřit na financování jak výzkumu, tak i společných schopností (nákup například dronů nebo helikoptér).
- Podpora investic pro dodavatelské firmy v obranném průmyslu
- Posílení jednotného trhu v oblasti obrany – pomocí zlepšení legislativy v oblasti ochrany hospodářské soutěže nebo přeshraničního podnikání (Euroskop online 2021)

3.2 Evropský obranný fond

Záměrem nového Evropského obranného fondu je podpořit investice do výzkumu obranných technologií a pomoci členským státům se společným vývojem obranných technologií a s nákupem vojenského vybavení. prosinci 2020 dosáhla Rada předběžné politické dohody se zástupci Parlamentu o nařízení, kterým se zřizuje EDF v kontextu víceletého finančního rámce (VFR) na období 2021–2027. Pro toto období má program rozpočet 7,953 miliard €, které jsou rozděleny na dva směry: (Euroskop online 2021)

a) 2,7 miliard € pro kolaborativní obranný výzkum zaměřený na nové a budoucí bezpečnostní hrozby s cílem maximalizace inovací a zavádění nových technologií.

b) 5,3 miliard € pro spolufinancování projektů rozvoje schopností založených na spolupráci, které doplňuje národní příspěvek. Cílem je efektivita využití rozpočtu pro obranu v členských zemích a redukce duplikovaných akcí. EDF je implementován ročními pracovními programy a tematickými výzvami. (Euroskop online 2021)

3.3 PESCO

Projekt stálé strukturované spolupráce v obranné oblasti, známý pod zkratkou PESCO, byl spuštěn 11. prosince 2017. Jeho hlavním cílem je posílit spolupráci Evropské unie v otázce bezpečnosti, která se dotýká suverenity národních států. Do tohoto projektu se zapojilo 25 členských států bez Velké Británie, Dánska a Malty. (Euroskop online 2021)

Hlavním přínosem by mělo být sdílení zdrojů, koordinované plánování nebo společný vývoj výzbroje a vojenské techniky. To by mělo přinést nejen výrazné finanční úspory, ale také posílení interoperability armád evropských zemí. PESCO je dobrovolné, jednotlivé státy tak mohou samy určit, kterých iniciativ a programů se zúčastní. Každý členský stát zapojený do PESCO může přijít s vlastní iniciativou v oblastech, které jsou pro něho zásadní a realizovatelné. (Euroskop online 2021)

V březnu 2018 bylo schváleno prvních 17 plánovaných projektů, druhý soubor 17 projektů byl schválen v listopadu 2018. Následně v listopadu 2019 bylo schváleno dalších 13 projektů. Projekty se zaměřily na výcvik, například v kybernetické oblasti, v potápěčství, v taktické či lékařské oblasti, i v oblasti chemické, biologické, radiologické a jaderné obrany. Další projekty se zaměřily na posílení kooperativních opatření EU a na rozvoj schopností na moři, ve vzduchu a ve vesmíru. Celkově se jedná o 46 projektů – jeden byl již ukončen. (Euroskop online 2021)

Česká republika se aktivně účastní několika projektů a v dalších figuruje jako pozorovatel. Zapojila se do akce pod názvem Vojenská mobilita a dále do dvou projektů vedených Německem: Jednotné lékařské velení, jehož cílem je vytvořit sdílené lékařské platformy a lékařský trénink personálu misí a operací a Centrum excelence pro tréninkové mise EU, který se týká akceschopnosti a dostupnosti školitelů a cvičitelů na tréninkových misích. (Euroskop online 2021)

3.4 Institut SBOP

Společná bezpečnostní a obranná politika vychází z obecného rámce SZBP. Specifické otázky vojenského a civilního krizového managementu si ovšem vyžádaly vytvoření řady specifických institucí. (Euroskop online 2021)

Uzlem je zde politický a bezpečnostní výbor, který se schází na úrovni velvyslanců a funguje jako přípravný orgán pro Radu. Mezi hlavní funkce patří sledování mezinárodní situace a pomoci při definování politiky v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Hlavním

fórem pro rozhodování je pochopitelně Rada pro zahraniční věci, jejímiž členy jsou ministři zahraničí členských států. Setkávání probíhá jednou měsíčně, kteří se setkávají jednou měsíčně, což pro operativní rozhodování, které je při řízení probíhajících misí zapotřebí určitě nestačí. Každodenní rozhodnutí tak přijímá COPS, jehož členi jsou zástupci členských států na úrovni velvyslanců, kteří sídlí nastálo v Bruselu, mohou se tedy scházet často, a to i dvakrát týdně (v případě potřeby samozřejmě častěji). (Euroskop online 2021)

Velvyslanci v COPS jsou diplomaté, kterým, chybí odbornost v krizovém řízení. Proto mají pod sebou dva specializované výbory. (Euroskop online 2021)

Vojenský výbor Evropské unie (EUMC), který je nejvyšší vojenský orgán zřízený v rámci Rady, je složen z náčelníků generálních štábů členských států, kteří se scházejí a radí COPS v otázkách vojenství a využití vojenské síly v operacích. A Výbor pro civilní aspekty řešení krizí (CIVCOM), který poté asistuje při civilních operacích. (Euroskop online 2021)

Evropská unie se při implementaci SBOP spoléhá převážně na prostředky členských států, což znamená, že neexistuje například evropská armáda nebo evropský policejní sbor. Při plánování vojenských operací tak Unie využívá buď národní operační centra členských států nebo plánovacího centra Severoatlantické aliance (SHAPE). (Euroskop online 2021)

Existuje pouze jediná stálá integrovaná vojenská struktura v rámci generálního sekretariátu Rady, a to je vojenský štáb EU, který slouží k dlouhodobějšímu strategickému plánování a včasnému varování. U civilních operací členské státy podpořily stálé operační centrum na úrovni EU, což je útvar schopnosti civilního plánování a provádění. (Euroskop online 2021)

Při přibližování jejich bezpečnostních politik členským státům asistuje celá řada samostatných institucí a agentur. Mezi nejdůležitější patří Evropská obranná agentura, která má za úkol hledat možnosti, jak harmonizovat a koordinovat vyzbrojování armád členských států, a tak ušetřit prostředky, kterých se v této oblasti chronicky nedostává. (Euroskop online 2021)

3.5 Evropská obranná agentura

Poskytuje členským státům právní a institucionální rámec pro spolupráci na rozvoji jejich obranných schopností. Agentura spadá pod dohled Evropské rady, od které rovněž dostává úkoly. Její vedení má na starosti vysoký představitel pro Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Mezi hlavní úkoly Evropské obranné agentury patří: (Euroskop online 2021)

- přispívat k určení cílů vojenských schopností zemí EU a hodnotit závazky týkající se schopností,
- podporovat harmonizaci operativních potřeb (např. podporou a koordinací harmonizace v oblasti vojenských potřeb nebo podporou nákladově efektivních a účinných výběrových řízení určování a šířením osvědčených postupů),
- navrhovat projekty pro plnění cílů z hlediska vojenských schopností a zajišťovat koordinaci programů prováděných zeměmi EU,
- podporovat výzkum v oblasti obranných technologií a koordinovat a plánovat společnou výzkumnou činnost,
- přispívat k posílení průmyslové základny EU v oblasti obrany a pro zlepšení účinnosti vojenských výdajů,
- usilovat o soudržnost s jinými politikami EU, pokud mají dopad na obranné schopnosti,
- podporovat hlubší spolupráci v oblasti obrany mezi zeměmi EU,
- poskytovat podporu operacím SBOP (Euroskop online 2021)

3.6 Operace SBOP

Od roku 2003 a prvních zásahů na Balkáně Evropská unie zahájila a provozuje třicet šest misí a operací na třech kontinentech. Od května 2021 probíhá sedmáct operací a misí SBOP, z nichž je 6 vojenských a 11 civilních a zahrnuje okolo 5000 civilních a vojenských pracovníků Evropské unie nasazených v zahraničí. Poslední mise a operace podpořily bezpečnost ve Středoafričské republice a vymáhaly zbrojní embargo Organizace spojených národů vůči Libyi. Rozhodnutí Evropské unie o vyslání misí nebo operací obvykle přijímají na žádost partnerské země, které je pomoc poskytována a/nebo na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN.

Rozlišují se dva základní typy: (Euroskop online 2021)

1. **vojenská operace**: ta se zaměřuje na stabilizaci bezpečnostní situace v krizových oblastech a ve vzrůstající míře i na podporu reformy bezpečnostního sektoru v oblasti obrany. Příkladem zahájení takové vojenské operace může být například výcviková mise v Mali nebo vojenská operace ve Středoafričské republice, na kterou navázala vojenská poradenská mise EUMAM RCA. Dlouhodobě probíhají vojenské operace třeba v Bosně a Hercegovině, námořní operace

Atalana pro boj s pirátstvím u somálských břehů. Rozsah vojenských misí SBOP je definován tzv. Petersbergskými úkoly, mezi které spadají humanitární úkoly, záchranné mise a mírotvorné úkoly, bojové mise a mírové operace. (Euroskop online 2021)

2. **civilní mise**: ty se zabývají především reformami bezpečnostního sektoru, podporou budování celních a pohraničních kapacit a podobně. K civilním misím patří například pozorovatelská mise v Gruzii, policejní mise v Afghánistánu, mise EULEX Kosovo nebo EUBAM Rafah na palestinských územích. Zahájeny byly dvě civilní mise zaměřené na reformu bezpečnostního sektoru na Ukrajině a v Mali. Mise EUBAM na hranicích mezi Moldavskem a Ukrajinou je specifickou civilní misí SBOP, na rozdíl od ostatních operací tohoto typu je řízena Komisí. (Euroskop online 2021)

Případy pro operace SBOP

- akce v oblasti odzbrojení,
- humanitární a záchranné mise,
- poradní a pomocné mise ve vojenské oblasti,
- mise pro předcházení konfliktům a udržení míru,
- mise bojových sil nasazované při vzniku krizí, např. mise pro prosazování míru
- stabilizační operace po ukončení konfliktů. (Euroskop online 2021)

Policejní operace asistují v cílových zemích při výcviku místních policejních jednotek, mohou ale v případě nutnosti i jejich úkoly zcela převzít a místní síly na omezenou dobu nahradit. Operace na podporu právního státu zahrnují celou řadu asistenčních a výcvikových misí zaměřených na upevnění důležitých institucí v cílové zemi, počínaje soudci, přes vězeňskou správu a konče úředníky centrálních úřadů nebo místní správy. Zatímco civilní operace jsou hrazeny z rozpočtu Evropské unie, operace vojenské platí vždy zúčastněné státy z vlastních peněz. Jde o důsledek neochoty členských států umožnit evropským institucím, zejména Komisi a Parlamentu, angažovat se ve vojenských otázkách, které jsou považovány za jádro národní suverenity. (Euroskop online 2021)

K tomuto účelu mezi lety 2015 až 2020 fungoval mechanismus Athena, který měl za úkol spravovat společné náklady států. Mechanismus Atheny od roku 2021 pro účely financování společných operací a misí SBOP nahradil Evropský mírový nástroj EPF. Obdobně jako na mechanismu Athena i na financování EPF se podílí členské státy, kdy se velikost příspěvků odvíjí od velikosti HND dané země. (Na EPF se nepodílí Dánsko, které se neúčastní žádných

aktivit EU s vojenskou tematikou). Prostřednictvím EPF lze financovat společné náklady na vojenské operace EU i náklady nesené státy, k nimž patří mimo jiné náklady na ubytování, pohonné hmoty a další podobné náklady související s národními kontingenty. (Euroskop online 2021)

Ve všech případech se jedná o náklady na vytvoření a provoz velitelství, včetně nákladů na dopravu, administrativu, informační systémy, informování veřejnosti, personál, rozmístění a ubytování pro velitelství ozbrojených sil. Pro účely ozbrojených sil jako celku náklady na infrastrukturu, lékařské služby v operačním prostoru, satelitní snímky, zdravotní evakuaci a identifikaci. Náhrady pro Severoatlantickou alianci nebo jiné organizace jako Organizace spojených národů a náhrady od těchto organizací. (Euroskop online 2021)

3.7 Koordinace v oblasti obranného plánování (CARD)

V rozmezí let 2019 a 2021 se uskutečnil první úplný cyklus koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany (CARD), přičemž Evropská obranná agentura měla vedoucí úlohu. Závěrečná zpráva o přezkumu CARD byla předložena ministrům obrany v listopadu 2020. Určuje 55 možností spolupráce v celém spektru schopností. (Euroskop online 2021)

3.8 Evropská intervenční iniciativa

Nad rámec PESCO se v červnu 2018 přihlásilo devět zemí EU (Francie, Německo, Belgie, Dánsko, Nizozemsko, Estonsko, Španělsko, Portugalsko, Velká Británie) k francouzskému návrhu projektu evropské intervenční iniciativy (EII), tedy vojenské síly, která by mohla být rychle nasazena v krizové situaci. Budoucí vznik této síly uvítal i generální tajemník NATO. (Euroskop online 2021)

3.9 Evropský mírový nástroj (EPF)

Rada v březnu 2021 přijala rozhodnutí o zřízení Evropského mírového nástroje (EPF), mimorozpočtového fondu o objemu přibližně pět miliard eur na období 2021–2027, který má být financován prostřednictvím příspěvků členských států Evropské unie.

Hlavním cílem Evropského mírového nástroje je zvýšit schopnost Evropské unie předcházet konfliktům, chránit mír a posilovat mezinárodní stabilitu a bezpečnost. Prostřednictvím

Evropského mírového nástroje Evropská unie financuje společné náklady vojenských misí a operací SBOP, čímž posílí solidaritu a sdílení zátěže mezi členskými státy. Posílením kapacit operací na podporu míru a kapacit třetích zemí a partnerských organizací ve vojenských a obranných záležitostech přispěje ke zvýšení účinnosti vnější činnosti Evropské unie.

4 Spolupráce v oblasti evropské bezpečnosti a obrany

4.1 Konkrétní opatření k posílení evropské bezpečnosti a obranné spolupráce

V prosinci roku 2016 potvrdila Evropská rada prováděcí plán v oblasti bezpečnosti a obrany, který vytyčuje další postup a rozvoj bezpečnostní a obranné politiky Evropské unie.

Prováděcí plán vychází z globální strategie Evropské unie a je primárně zaměřena na tyto tři pilíře:

- Reakce na vnější konflikty a krize
- Budování kapacit partnerů
- Ochrana Evropské unie a jejich občanů (consilium.europa online)

Konkrétní opatření k dosažení těchto cílů zahrnují:

- Zahájení koordinovaného každoročního přezkumu v oblasti obrany za účelem posílení obranné spolupráce mezi členskými státy.
- Vytváření stálé strukturované spolupráce s cílem posílit obrannou spolupráci mezi všemi členskými státy, jenž chtějí tuto spolupráci ještě více prohloubit.
- Zřízení útvaru schopnosti vojenského plánování a vedení v zájmu zlepšení struktur pro řešení krizí
- Posílení nástrojů Evropské unie v oblasti rychlé reakce, včetně bojových uskupení Evropské unie a civilních schopností. (consilium.europa online)

4.2 Spolupráce NATO a EU

Sdílené bezpečnostní prostředí a z něj plynoucí hrozby spolu se společnými hodnotami a zájmy vedou Evropskou unii a Severoatlantickou alianci ke spolupráci v rámci obrany a bezpečnosti. Spolupráce je založena na principech otevřenosti, vzájemnosti a transparentnosti a probíhá na každodenní bázi. Nicméně obě tyto aliance si stále nechávají svobodu autonomního rozhodování. K propojenosti Evropské unie a Severoatlantické aliance samozřejmě přispívá i 22 států, které jsou v současné době členy obou těchto organizací. (1gr.cz online)

Ačkoliv měla Evropská unie i Severoatlantická aliance poněkud odlišné záměry a sledovaly a stále sledují jiné cíle, pokud jde o moment vzniku. Obě aliance se shodly na tom, že s narůstajícím významem a urgentností v oblasti bezpečnosti je třeba své činnosti koordinovat mít je plně pod kontrolou. A zároveň využívat co nejvíce vzájemných synergií, přitom se vyvarovat duplicitě. Je třeba tedy shrnout jakým vývojem kooperace mezi oběma organizacemi prošla. (euroskop online)

Historické důvody pro vznik Evropské unie a Severoatlantické aliance byly, jak již bylo zmíněno rozdílné. Zatímco motivem pro vznik Evropské unie byla a stále je primárně ekonomické spolupráce, Severoatlantická aliance se označuje spíše jako organizace kolektivní sebeobrany. Severoatlantická aliance se odkazuje na známý článek 5 Washingtonské smlouvy. Dle tohoto článku napadení jednoho členského státu mají ostatní členské země povinnost vhodnými prostředky a dle svého uvážení napadenému státu pomoci. (euroskop online)

Oblast vnější bezpečnosti v rámci Evropské unie nabyla na významu s přijetím Maastrichtské smlouvy, která byla účinná od roku 1993. Tato smlouva zavedla Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, jako tzv. druhý pilíř tehdejší pilířové struktury unijních pravomocí. Ten se vyznačoval a lišil od prvního pilíře tím, že se v záležitostech spadajících do jeho rámce muselo rozhodovat jednomyslně, tudíž ke schválení určitého rozhodnutí bylo nutno dosáhnout jednomyslnosti. Ačkoliv byla pilířová struktura Lisabonskou smlouvou zrušena, transformována a zjednodušena, požadavek jednomyslnosti zůstal zachován, byť je za účelem akceschopnosti unie doplněn o možnost konstruktivní absence, pokud se určitý stát rozhodne zdržet, rozhodnutí projde, ačkoliv nemá podporu všech členských zemí. Například byl tento mechanismus uplatněn při spuštění mise Evropské unie v Kosovu, ačkoliv byl Kypr, proti.

Z tohoto tedy vyplývá, že spolupráce při zajišťování vnější bezpečnosti unijních států probíhá primárně na mezivládní úrovni a státy ve značné míře zodpovídají za svoji vnější bezpečnost. Unie tedy nemůže nic prosadit bez vůle států. (euroskop online)

Nicméně právě obrana zemí Evropské unie je zajišťována prostřednictvím Severoatlantické aliance. Vzhledem k omezené velikosti profesionálních armád jednotlivých členských zemí i různorodosti zbraní a bojových technik sehrává Severoatlantická aliance nezastupitelnou roli. Evropské země nedisponují strategickou autonomií, nejsou schopny zajistit svoji bezpečnost bez pomoci jiných států, tedy mezinárodních organizací. Právě tímto garantem bezpečnosti evropských zemí byla a je Severoatlantická aliance, prostřednictvím kolektivní sebeobraný ustanovené v citovaném článku 5. (euroskop online)

V prosinci roku 1998 byla ve francouzském přímořském letovisku St. Malo podepsána tehdejší britským premiérem Blairem a francouzským prezidentem Chiracim deklarace, dle které měly být evropské vojenské síly schopné autonomní akce v reakci na mezinárodní krize. Tato britsko-francouzská iniciativa dala základ vzniku Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP), která byla oficiálně zřízena na summitu Evropské rady v Kolíně nad Rýnem v červnu roku 1999. Evropská bezpečnostní a obranná politika počítala i s možností vysílání autonomních vojenských misí Evropské unie na území třetích zemí, jejich cílem by byla především peacekeepingová a rekonstrukční činnost. (euroskop online)

Strategické partnerství mezi Evropskou unií a Severoatlantickou aliancí datujeme k roku 2002, ten rok byla vydána společná deklarace o Evropské bezpečnostní a obranné politice. Roku 2003 proběhlo uzavření dohod Berlín Plus, jenž umožňuje operacím Evropské unie využívat některé především plánovací schopnosti NATO. Na těchto základech mohou také státy NATO podporovat operace Evropské unie, kde NATO není přímo zapojeno. (1gr.cz online)

Jedním z nejdůležitějších milníků ve vztazích mezi EU a NATO byl varšavský summit NATO v červenci 2016 na kterém byla podepsána společná deklarace, jenž stanovuje sedm klíčových oblastí spolupráce, jimiž jsou:

- a) boj proti hybridním hrozbám,
- b) operační spolupráce na moři a v otázkách migrace,
- c) koordinace v oblasti kybernetické bezpečnosti a obrany,
- d) vývoj interoperabilních obranných schopností,
- e) posilování obranného průmyslu a výzkumu,
- f) posílení koordinace cvičení,
- g) budování obranných a bezpečnostních schopností partnerů na východě a na jihu.

Tyto oblasti byly na schůzi ministrů zahraničí NATO (prosinec) 2016 rozšířeny o další tři

- h) vojenská mobilita
- i) sdílení informací v rámci boje proti terorismu a posílení podpory partnerským zemím
- j) podpora role žen v oblasti míru a bezpečnosti (1gr.cz online)

Tato vymezená spolupráce je prováděna pomocí 74 konkrétních opatření. Úspěšnost je pravidelně hodnocena v takzvaných Zprávách o pokroku. V Bruselu roku 2018 byla podepsána druhá společná deklarace, která daná opatření potvrdila a požaduje jejich rychlou implementaci. (1gr.cz online)

Personál Evropské unie a Severoatlantické aliance společně působí v mnoha oblastech světa v rámci operací a misí. Například v Makedonii nahradila končící operaci Severoatlantické aliance Allied.

Harmony první vojenská operace EU Concordia. Nebo například operace Evropské unie Althea v Bosně a Hercegovině přímo navázala na operaci NATO SFOR, přičemž mezi těmito operacemi se vystřídal jen 20 % vojáků. (1gr.cz online)

Mezi představiteli Severoatlantické aliance a Evropské unie probíhají časté politické konzultace, jenž se týkají především postupu v sousedních oblastech, jako je Ukrajina, Balkán nebo Blízký východ a Severní Afrika. Zástupci jednotlivých institucí se navzájem navštěvují a jednají spolu na všech úrovních. Tím je zajištěna výměna důležitých informací mezi Evropskou unií a Severoatlantickou aliancí. Personál Severoatlantické aliance působí ve vojenském štábu Evropské unie a unijní představitelé jsou zastoupeni v podobě stálé plánovací buňky při Velitelství spojeneckých sil Severoatlantické aliance v Evropě. Spolupráce funguje také samozřejmě v kybernetickém prostor, kde se zástupci Evropské unie a Severoatlantické aliance účastní společných cvičení. (1gr.cz online)

Pokud jde o význam obranných iniciativ Evropské unie pro Severoatlantickou alianci, existuje debata o výhodnosti spolupráce mezi těmito dvěma aliancemi v obranných záležitostech. Pokud jde o zastánce spolupráce, tak ti argumentují, že posílení obranných kapacit členských států Evropské unie vede také automaticky k posílení obranyschopnosti Severoatlantické aliance. Evropská unie má navíc také mechanismy jako je již zmíněná iniciativa PESCO, tam spadá například projekt vojenský Schengen, ten může zlepšit vojenskou mobilitu Severoatlantické aliance. Odpůrci spolupráce naopak tvrdí, že zvyšování obranných kapacit Evropské unie, by mohla vést nejen ke vzniku samostatné evropské armády, ale především vede k oslabení

transatlantické vazby a tím celé Severoatlantické aliance. Mezi představiteli Evropské unie i Severoatlantické aliance panuje shoda, že je potřeba si přesně rozdělit pole působnosti tak, aby se jejich aktivity vzájemně doplňovaly. (1gr.cz online)

Severoatlantická aliance a Evropská unie, pořádají paralelní a koordinované cvičení, na kterýž cvičí koordinaci reakcí v případě výskytu krize. Roku 2018 proběhlo historicky druhé cvičení nesoucí název PACE 18. (1gr.cz online)

4.3 Spolupráce EU a OSN

Vzhledem k tomu, že části Charty OSN byly obsaženy už v zakládajících smlouvách Evropských společenství lze předpokládat, že subjekty spolu sdílejí určité hodnoty a zájmy související s těmito hodnotami. Ve spolupráci v oblastech společných zájmů shledala Evropská unie a Organizace spojených národů řady výhod. ([ipinst](#) online)

Vztah Evropské unie a Organizace spojených národů se značně prohloubil především během posledních několika let, v současné době totiž tvoří kooperační síť, jenž mimo jiné zahrnuje veškeré oblasti zahraniční politiky Evropské unie, a to od prevence konfliktů, přes ochranu lidských práv, rozvoje humanitárních oblastí, mezinárodního obchodu až po sociální a enviromentální problémy. ([ipinst](#) online)

S přihlédnutím k rostoucí aktivitě Evropské unie v oblasti vojenských misí na podporu míru v posledních letech, lze předpokládat zájem o spolupráci s Organizací spojených národů v bezpečnostní oblasti. Vzhledem k současnému mezinárodnímu právu Organizace spojených národů je jedinou organizací, která může poskytnout legitimitu k použití vojenských sil. Evropská unie deklarovala, že mimo evropský kontinent bude intervenovat pouze v rámci mandátu OSN. ([ipinst](#) online)

Významnou iniciativu pro rozvoj spolupráce mezi Evropskou unií a Organizací spojených národů vyvinulo švédské předsednictví roku 2001. Jedním z diskutovaných témat byla spolupráce při prevenci konfliktů, dále také ujištění, že rozvíjející se vojenské a civilní kapacity Evropské unie budou k dispozici misím OSN. Schůzky na vysokých úrovních mezi Generálním sekretariátem Organizace spojených národů a zástupci EU se pravidelně konali již od konce roku 2000. ([ipinst](#) online)

V roce 2001 se Evropská unie a Organizace spojených národů dohodla na několika bodech pro intenzifikaci vztahů: ministerských schůzek s Generálním sekretariátem by se měly účastnit 3

po sobě jdoucí předsednické země a zahájení pravidelného kontaktu OSN s Evropskou komisí a Radou. Realizace těchto návrhů zahájila intenzivnější spolupráci v dané oblasti mezi sekretariáty EU a OSN. ([ipinst online](#))

Organizace spojených národů neustále kladla požadavky vůči Evropské unii na rozšíření vzájemné spolupráce z politické na operační úroveň, zejména v oblasti udržení míru. Úředníci OSN se obávali, že po vzniku Společné zahraniční a bezpečnostní politiky se státy Evropské unie odchýlí od aktivit OSN, brzy však vyšel najevo možný potenciál partnerství s EU zejména v této oblasti. ([ipinst online](#))

V roce 2003 byl krizový management definován jako priorita vztahů mezi Evropskou unií a Organizací spojených národů. Evropská komise představila novou strategii spolupráce EU a OSN vyzývající ke zlepšení koordinačních mechanismů EU v Bruselu, New Yorku a Vídni. ([ipinst online](#))

Na základě dobrých výsledků předchozí spolupráce 24. září v New Yorku byla podepsána „Joint Declaration on EU-UN cooperation in crisis management“. Klíčovým bodem spolupráce je schopnost Evropské unie poskytnout ozbrojené síly misím OSN, která zase poskytuje legalitu a politickou legitimitu operacím EU. Rok 2003 byl zlomový pro vztahy mezi Evropskou unií a Organizací spojených národů v této oblasti. Politická a institucionální spolupráce se transformovala na vyšší úroveň operační a technické kooperace. ([ipinst online](#))

Evropská unie hrála klíčovou roli při vytváření a implementaci mnoha projektů OSN, jako je například Mezinárodní soudní tribunál nebo Kyotský protokol, na který navazovala konference v Kodani na konci roku 2009, na kterou se Evropská unie vydala s velkými ambicemi. EU se také aktivně podílela na úspěchu mezinárodních konferencí, jako byla konference o financování rozvoje (Monterey 2002) nebo Mezinárodní summit pro udržitelný rozvoj (Johannesburg 2002). EU značně přispěla do procesu příprav těchto summitů pro zajištění efektivnosti těchto akcí. ([ipinst online](#))

Evropská unie představuje také obrovského dárce finančních prostředků pro Organizaci spojených národů. Z členských států Evropské unie plyne zhruba 38 % rozpočtu OSN, programy a fondy OSN financují zhruba z 50 %. Už z tohoto faktu lze usoudit, že Evropská unie má potencionálně silnou pozici v OSN. Navíc Evropská unie poskytuje nemalé finanční prostředky na agendu Organizace spojených národů, zhruba 874 milionů eur vyjádřeno v kontraktech podepsaných roku 2004, mimo rámec evropské rozvojové pomoci, v rámci, které Evropská unie poskytla přibližně 90 milionů eur v rámci spolupráce s Organizací spojených

národů v roce 2004, Evropská unie přispívá značnou část zdrojů pro mírových misí Organizace spojených národů. Z uvedených faktů vyplývá, že Evropská unie představuje významného partnera pro Organizaci spojených národů. ([ipinst online](#))

Evropská komise neustále přispívá k procesu tvorby postoje Evropské unie, usiluje o zrychlení naplnění rozvojových cílů milénia, navyšuje pomoc a zlepšuje efektivitu této pomoci a souvisejících politik s důrazem především na africké země. Dlouhotrvající vztah mezi Evropskou unií a Organizací spojených národů zahrnuje silnou podporu Evropské komise k aktivitám OSN v oblasti rozvojové asistence, potravinové a humanitární pomoci. ([ipinst online](#))

V roce 2001 Evropská komise představila zprávu „Building an Effective Partnership with the UN in the field of Development and Humanitarian Affairs“. Od té doby komise uzavírá strategická partnerství v oblasti rozvojové a humanitární pomoci s několika agenturami, fondy a programy OSN (UNDP, WHO, FAO, ILO, UNHRC) za účelem dalšího politického dialogu a spolupráce v oblasti rozvoje. Další diskuse se vedou o prohloubení spolupráce Evropské komise a Oddělení pro ekonomické a sociální záležitosti OSN. ([ipinst online](#))

Všechny členské státy Evropské unie začaly společně roku 2001 Radou a Evropskou komisí konečnou podobu postoje Evropské unie. Předsednický stát EU poté prezentoval stanovisko na půdě Valného shromáždění. Dřívější delegace Evropské komise mající status stálého pozorovatele se také mohla účastnit jednání Valného shromáždění v případě, že diskuse zahrnovala obchod, zemědělství nebo rybolov. Komise jednala a prezentovala stanoviska na půdě Organizace spojených národů jako zástupce celé EU. Takto činila i v případě dalších jednání o problematikách spadajících pod kompetence Evropské unie. ([ipinst online](#))

Od 1. září 2009, kdy vstoupila v platnost Lisabonská smlouva, Evropská Unie nahradila Evropské společenství a převzala veškerá práva a povinnosti včetně statutu v rámci OSN. Evropská unie zdělila veškeré dohody a závazky přijaté ES v rámci OSN. Delegace Evropské komise na půdě OSN se změnila na Delegaci EU pod vedením Vysokého představitele pro zahraniční vztahy a bezpečnost, paní Catherin Ashton, zároveň viceprezidentky Evropské komise. ([ipinst online](#))

Po ratifikaci Lisabonské smlouvy roku 2010 je Delegace Evropské unie reprezentována unií na půdě Organizace spojených národů pod vedením Vysokého představitele. Delegace v jednotlivých orgánech OSN tvoří jeden z hlavních nástrojů pro vyjádření postoje Evropské unie k jednotlivým problematikám, jsou tedy klíčové i v otázce výzkumu vlivu Evropské unie na Organizaci spojených národů.

Na půdě Rady bezpečnosti Organizace spojených národů byla Evropská unie zastoupena tradičně státy v ní zasedajícími, volenými nebo stálými členy. 6. ledna 2010 se Delegace Evropské unie poprvé účastnila jednání Rady bezpečnosti OSN o situaci v Afganistanu. Účast Evropské unie na jednání Rady bezpečnosti OSN je prvním projevem Lisabonské smlouvy v kontextu Organizace spojených národů.

5 Praktická část práce

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na výzkum v oblasti bezpečnosti obyvatel České republiky se zřetelem na názory veřejnosti na evropskou bezpečnostní a obrannou politiku a její místo a úlohu v rámci organizací jako jsou Evropská unie, Severoatlantická aliance, Organizace spojených národů, aj.

Autor předkládané práce zaměřuje svoji pozornost na výzkum vazeb a souvislostí evropské bezpečnostní spolupráce s cílem zhodnotit základní problémy a úskalí, zejména důvěru veřejnosti v evropskou obrannou politiku. Sběr dat je založen na sekundárním výzkumu a porovnává údaje z let 2019 a 2021.

Pro naplnění cílů práce autor realizoval dále výzkumné šetření na zjišťování reakce veřejnosti bezpečnostní hrozby, jimiž jsou světová ekonomická krize, válka nebo přírodní katastrofa. Sběr dat porovnává údaje z let 2018 a 2021 a klasifikuje hrozby podle kritéria vnímání hrozeb, kterou z hrozeb vnímají čeští občané jako nejzásadnější a jako největší hrozbu.

Vzhledem k vývoji situace na Ukrajině, byla otázka války, jakožto reálné hrozby položena znova. Středisko analýz a empirických výzkumů provedlo ve dnech 2. až 9. března 2022 na vybrané skupině 2.256 respondentů, kteří byli starší 18 let výzkum těchto obav.

Dílčí cíle

Cíl 1: Zjistit, zda respondenti důvěřují v Evropskou unii a jejím dalším institucím

Cíl 2: Zjistit, do jaké míry čeští občanů důvěřují Severoatlantické alianci a Organizaci spojených národů

Cíl 3: Zjistit, jak respondenti vnímají soudobé bezpečnostní hrozby, kterými jsou světová ekonomická krize, válka nebo přírodní katastrofa

Průzkumný vzorek

Prvního průzkumného šetření z dubna roku 2019 se zúčastnilo 1052 respondentů starších 15 let. Druhého průzkumného šetření z července 2021 se zúčastnilo 904 respondentů starších 15 let. Obě šetření byla důkladně analyzována a následně komparována. Ke zpracování praktické části byly využity totožné otázky.

Průzkumný vzorek respondentů byl vybrán tak, aby procentuální podíly respondentů byly dle určitých aspektů: velikost místa bydliště, věku, pohlaví, dosaženého vzdělání nebo ekonomickému postavení, tak aby odpovídaly procentuálnímu podílu respondentů v každém kraji ČR. Prvního šetření se zúčastnilo v dubnu roku 2019 1052 respondentů a druhého šetření v červenci 2021 se účastnilo 904 respondentů. Pro výběr respondentů byla nutná dvě kritéria, muselo se jednat o občany ČR ve věku od 15 let. Další šetření je z listopadu roku 2018, kterého se zúčastnilo v 1104 respondentů, jakožto hrozby, kterých se obávají, stejné otázky pak byly pokládány v červnu 2021 těch se zúčastnilo 957 respondentů.

Vzhledem k momentální situaci probíhající na Ukrajině, byla otázka války položena znovu, a to Střediskem analýz a empirických výzkumů. Průzkum byl proveden ve dnech 2. až 9. března 2022 na vybrané skupině 2.256 dotázaných.

Metodika průzkumu

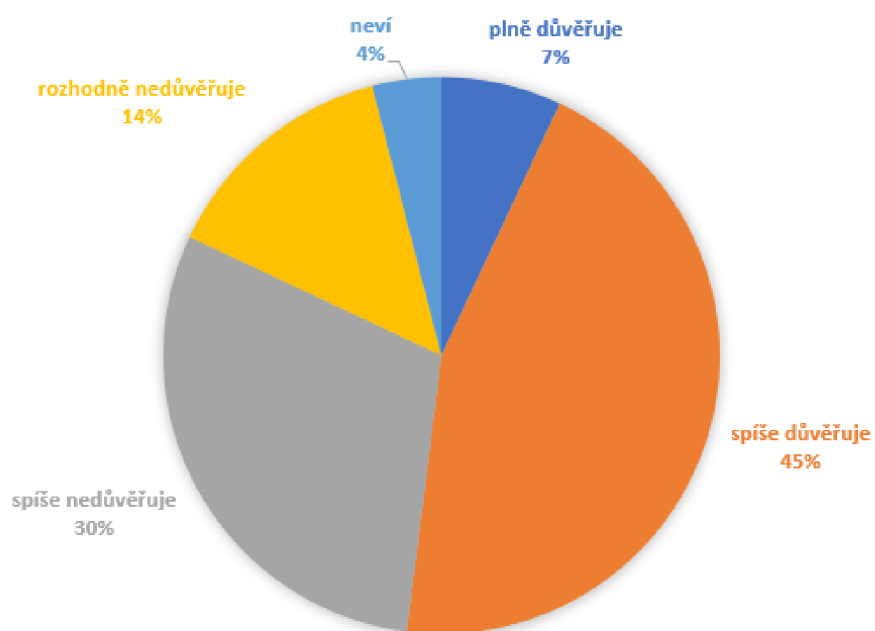
Otázka č. 1 Důvěra v Evropskou unii

První otázka u obou dotazníkových šetření měla za cíl zjistit názory respondentů ohledně důvěry v Evropskou unii. Na výběr bylo z šesti možností, jimiž byly: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná a neví.

V dubnovém šetření z roku 2019 odpovědělo z 1052 respondentů toto: **Evropské unii** plně důvěřuji zvolilo 7 % všech dotázaných, spíše důvěřuji 45 %, spíše nedůvěřuji 30 %, rozhodně nedůvěřuji zvolilo 14 % dotázaných a 4 % neví, v tomto případě nikdo nezvolil možnost nezná. (cvvm duben 2019)

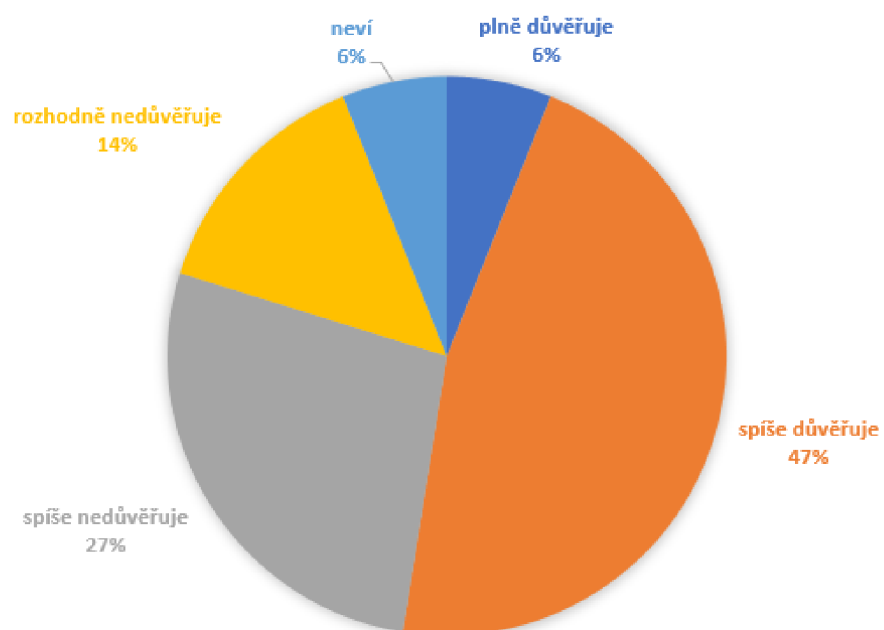
V červencovém šetření z roku 2021 odpovídalo 904 respondentů v rámci důvěry Evropské unii takto: 6 % všech dotázaných, spíše důvěřuji 46 %, spíše nedůvěřuji 27 %, rozhodně nedůvěřuji zvolilo 14 % dotázaných a 6 % neví, v tomto případě nikdo nezvolil možnost nezná. (cvvm červenec 2021)

DŮVĚRA V EVROPSKOU UNII 2019

(Zdroj: vlastní zpracování)

DŮVĚRA V EVROPSKOU UNII 2021

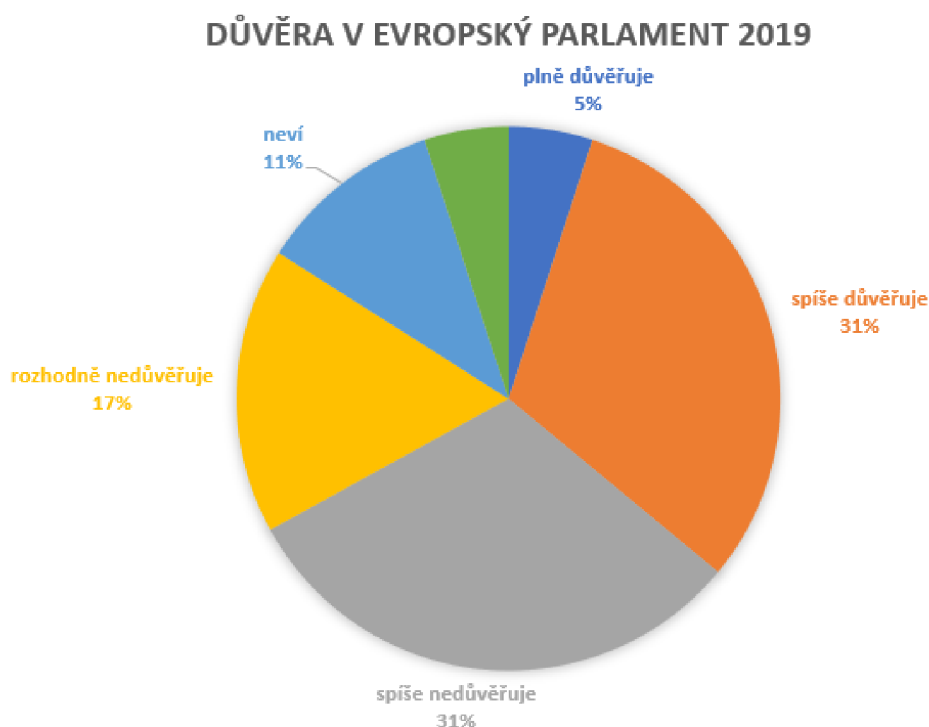

(Zdroj: vlastní zpracování)

Jak lze na grafech vidět, důvěra v Evropskou unii se nijak razantně nezměnila. O procento klesla plná důvěra Evropské unii, naopak vstoupila možnost spíše důvěřuje o dvě procenta. Možnost Spíše nedůvěřuje klesla o tři procenta. Rozhodně nedůvěřuje zůstala stejná na 14 %.

Otázka č. 2 důvěra v Evropská parlament, na který respondenti z roku 2019 i z roku 2021 mohli zvolit opět jednu ze šesti odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná a neví. (cvvm duben 2019)

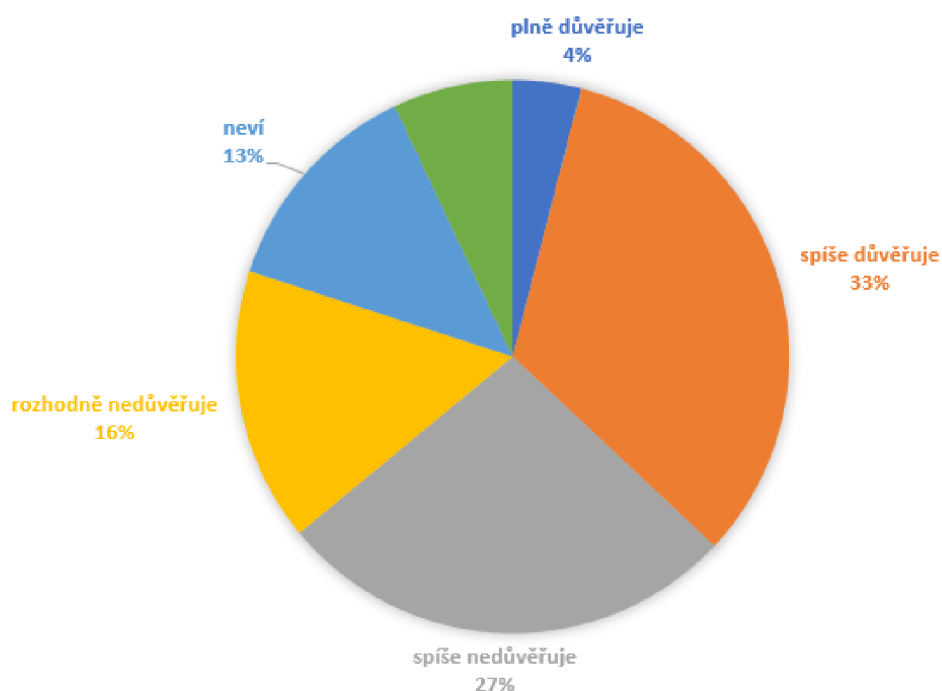
Respondenti z dubna roku 2019 odpovídali takto: rozhodně důvěřuje tuto možnost zvolilo pouhých 5 % všech dotázaných, spíše důvěřuje 31 %, spíše nedůvěřuje tato možnost byla zvolena v 31 %, rozhodně nedůvěřuje v 17 %, 5 % zvolila možnost nezná a 11 % neví.

(Zdroj: vlastní zpracování)

Respondenti z července 2021 na stejné otázky odpovídali následovně: Rozhodně důvěřuje 4 %, spíše důvěřuje 33 %, spíše nedůvěřuje 27 %, rozhodně nedůvěřuje 16 %, nezná 7 % a neví 13 %. (cvvm červenec 2021)

DŮVĚRA V EVROPSKÝ PARLAMENT 2021

(Zdroj: vlastní zpracování)

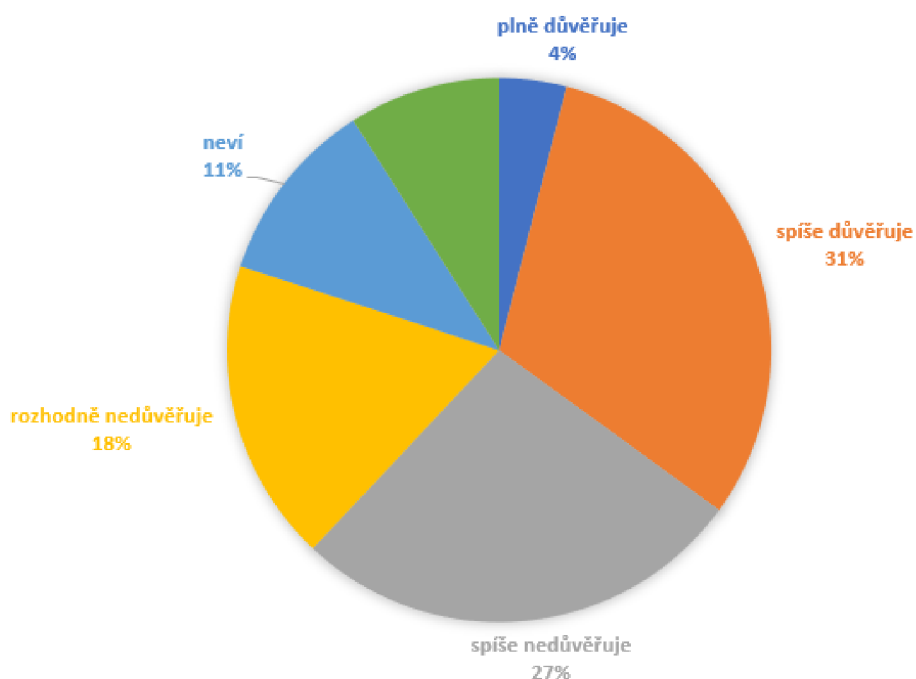
Jak lze na obou grafech vidět, ani tady není velký rozdíl v porovnání s uplynulými roky. Mírně se zvýšila možnost spíše důvěřuje, a to o dvě procenta. Klesla možnost spíše nedůvěřuje, a to o tři procenta.

Otázka č. 3 důvěra v Evropskou komisi

I na tuto otázku mohli respondenti, jak z roku 2019 tak 2021 odpovídat šesti různými možnostmi. Rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná a neví.

Respondenti z dubna 2019 odpovídali takto: spíše důvěřuje 4 %, spíše důvěřuje 31 %, spíše nedůvěřuje 27 %, rozhodně nedůvěřuje 18 %, nezná 9 % a neví 11 %. (cvvm duben 2019)

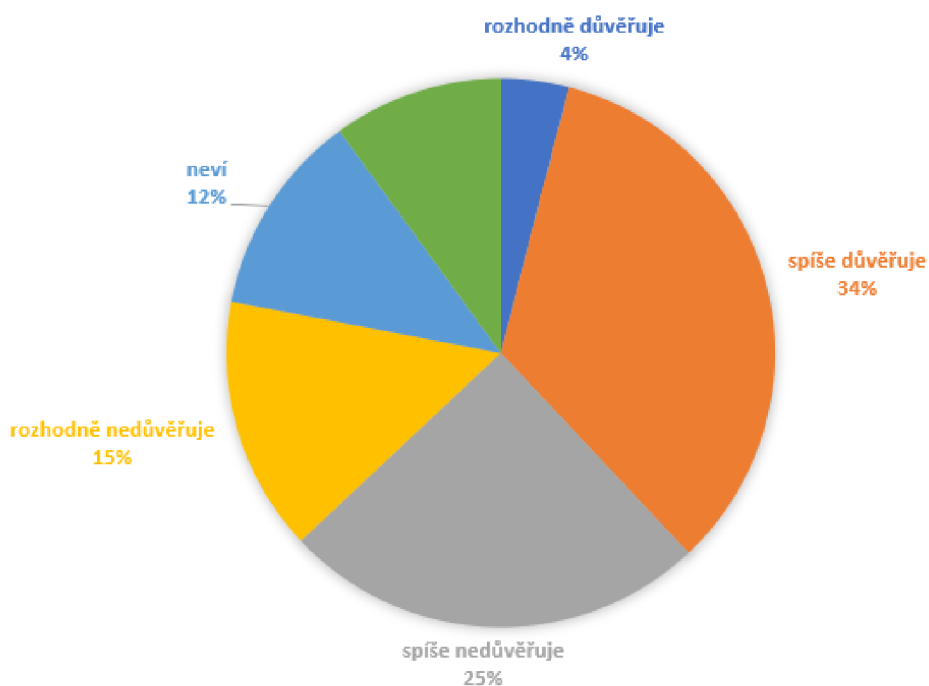
DŮVĚRA V EVROPSKOU KOMISI 2019

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na to, jak moc občané České republiky důvěřují Evropské komisi odpověděli respondenti z července 2021 takto: rozhodně důvěřuje 4 % respondentů, spíše důvěřuje 34 %, spíše nedůvěřuje 25 %, rozhodně nedůvěřuje 15 % všech respondentů, 10 % Evropskou komisi nezná a 12 % neví. (cvvm červenec 2021)

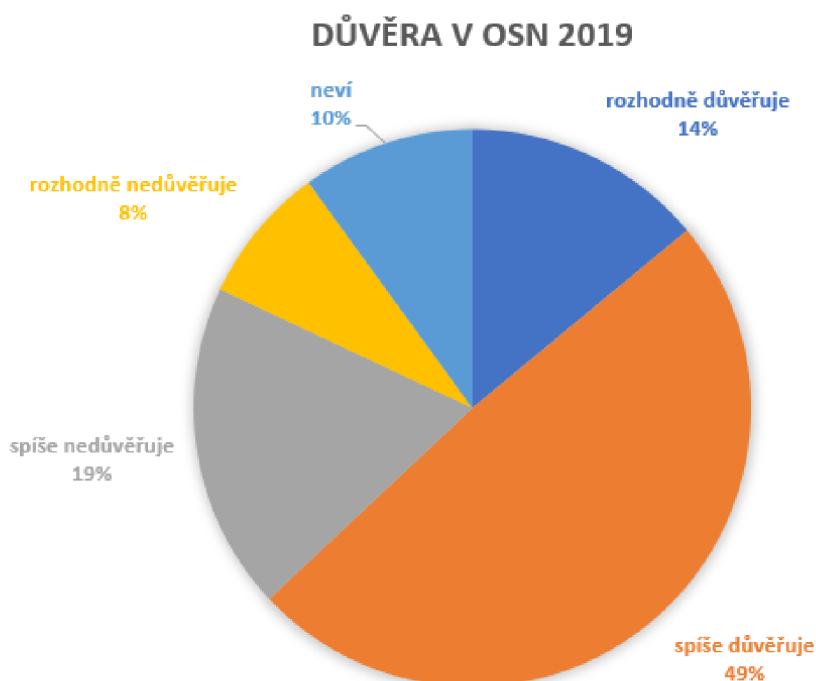
DŮVĚRA V EVROPSKOU KOMISI 2021

Otázka č. 4 se zaměřuje na důvěru Organizaci spojených národů

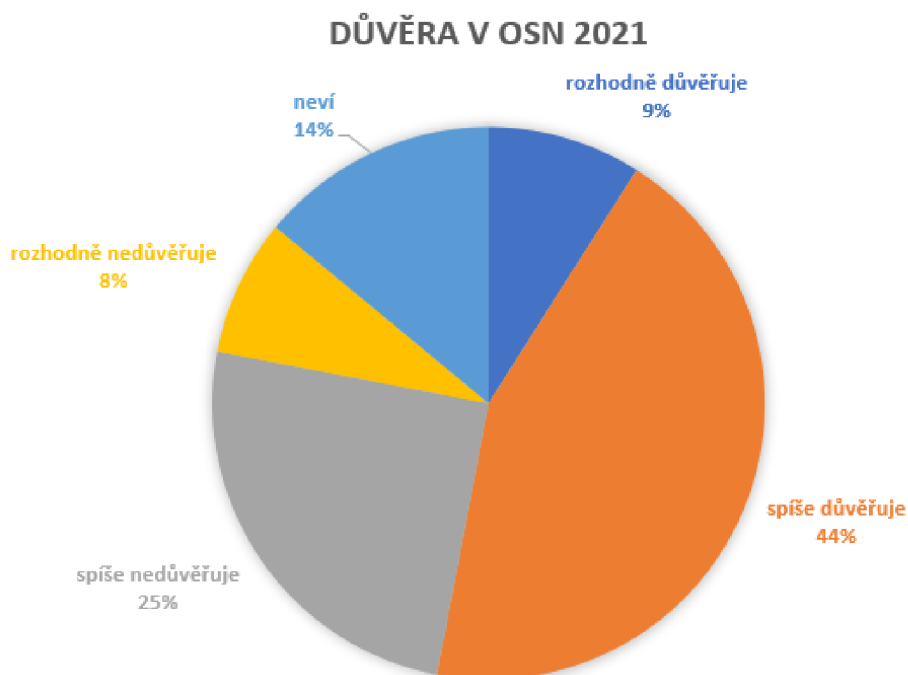
Respondenti měli na výběr jednu z pěti možných odpovědí, rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje a neví. Aby vyjádřili svou důvěru, popřípadě nedůvěru k OSN.

Respondenti z dubna roku 2019 (1052 respondentů) odpovídali na danou otázku takto. Organizaci spojených národů plně důvěřuje 14 % všech dotázaných, 49 % zvolilo možnost spíše důvěřuje, 19 % dotázaných zvolilo možnost spíše nedůvěřuje, 8 % rozhodně nedůvěřuje a 10 % neví. Graf vypadá takto. (cvvm duben 2019)

(Zdroj: vlastní zpracování)

Dotázaní z července 2021 (904 respondentů) odpovídalo následujícím způsobem. Rozhodně důvěřuje 9 %, spíše důvěřuje 44 %, spíše nedůvěřuje 25 %, rozhodně nedůvěřuje 8 % a neví 14 %. (cvvm červenec 2021)

(Zdroj: vlastní zpracování)

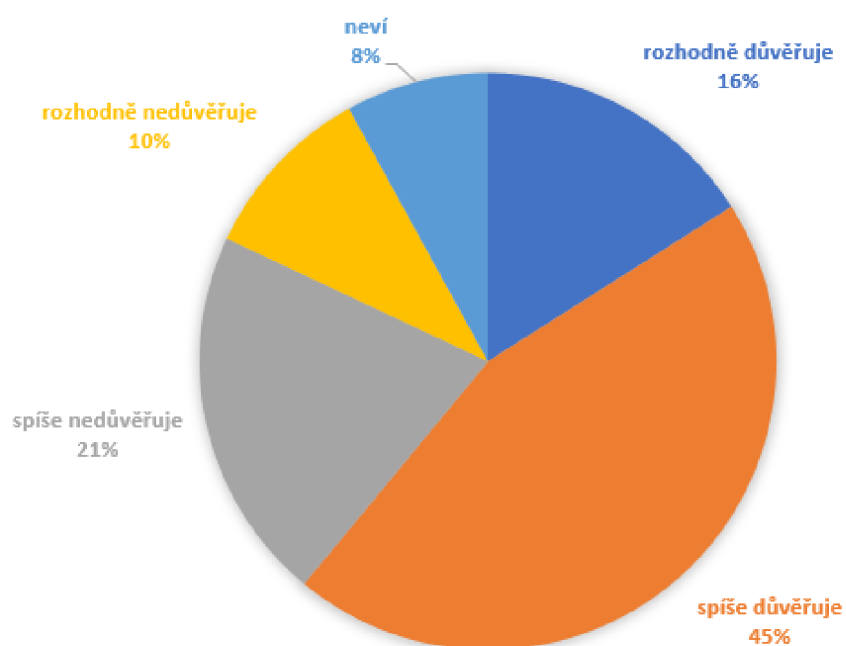
Jak lze vidět na následujících grafech oproti roku 2019 došlo ke snížení důvěry v rámci Organizace spojených národů a k navýšení nedůvěry občanů České republiky.

Otázka č. 5 se zaměřuje na důvěru k Severoatlantické alianci

Respondenti měli na výběr jednu z pěti možných odpovědí, rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje a neví. Aby vyjádřili svou důvěru, popřípadě nedůvěru k NATO.

Dotazovaní z roku 2019 volili následující možnosti: Rozhodně důvěřuje 16 %, spíše důvěřuje 45 %, spíše nedůvěřuje 21 %, rozhodně nedůvěřuje 10 % a neví 8 %. (cvvm duben 2019)

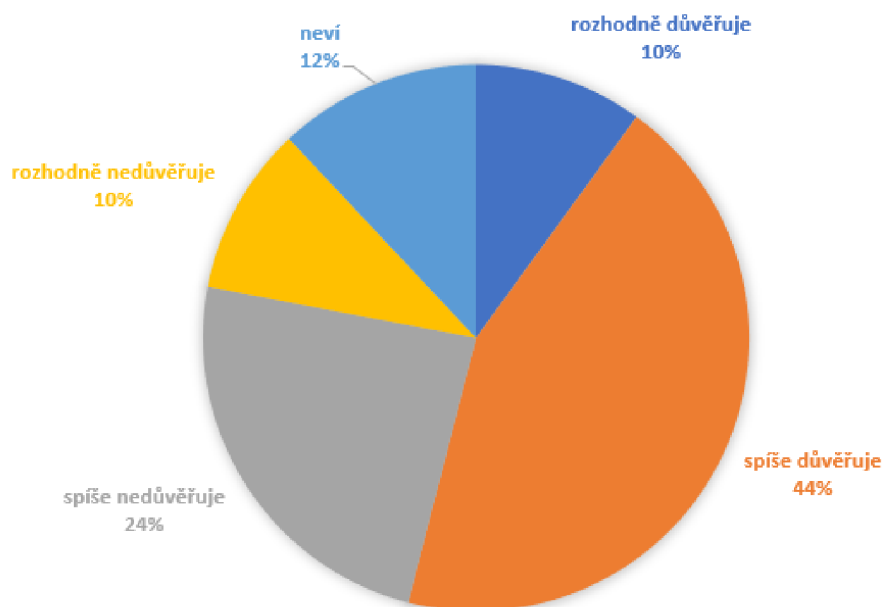
DŮVĚRA V NATO 2019

(Zdroj: vlastní zpracování)

Pokud jde o dotazované z roku 2021 jejich odpovědi byly následující, v Severoatlantickou alianci plně důvěřuje 10 % dotázaných, 44 % spíše důvěřuje, 24 % spíše nedůvěřuje, 10 % rozhodně nedůvěřuje a 12 % zvolilo možnost neví. (cvvm červenec 2021)

DŮVĚRA V NATO 2021

(Zdroj: vlastní zpracování)

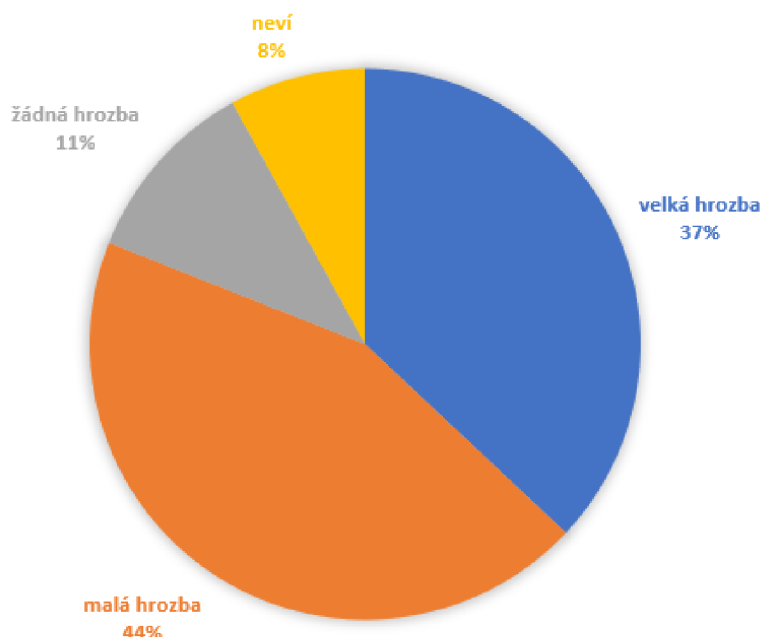
Stejně jako u Organizace spojených národů i u Severoatlantická aliance v průběhu let mírně klesla důvěra v danou organizaci. Důvěra české veřejnosti k Severoatlantické alianci, Evropskou unii a k Organizaci spojených národů je silně provázaná, jak lze vidět i na grafech. Pokud lidé důvěřují Evropské unii, částečně důvěřují i OSN a NATO a naopak, pokud nedůvěřují Evropské unii snižuje se důvěra k Severoatlantické alianci a Organizaci spojených národů.

Otázka č. 6 vnímáte světovou ekonomickou krizi, jako velkou hrozbu

V listopadu 2018 bylo vyzváno 1 104 respondentů, aby odpověděli, zda se obávají světové ekonomické krize, jako reálné hrozby, a pokud ano jako jak moc velkou hrozbu to vnímají. Mohli zvolit ze čtyř odpovědí: velká hrozba, malá hrozba, žádná hrozba a neví.

Respondenti roku 2018 volili takto: 37 % odpovědělo, že světovou ekonomickou krizi vnímají jako velkou hrozbu, 44 % to vnímá jako malou hrozbu, 11 % jako žádnou hrozbu a 8 % zvolilo možnost neví. (cvvm listopad 2018)

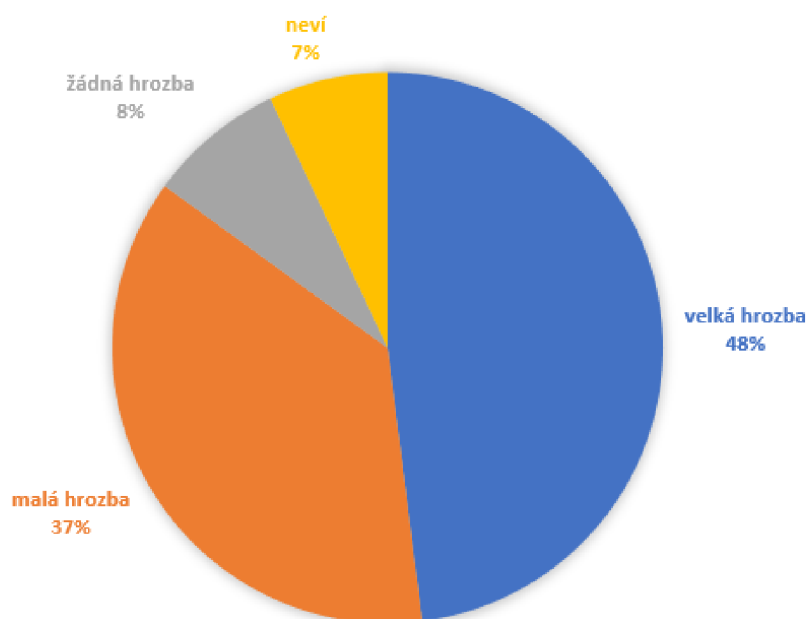
HROZBA: SVĚTOVÁ EKONOMICKÁ KRIZE 2018

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na stejnou otázku mělo odpovědět 957 respondentů z června 2021, respondenti měli na výběr stejné odpovědi, jako velkou hrozbu to vidí 48 % dotazovaných, 37 % zvolilo malou hrozbu, 8 % si myslí, že to není žádná hrozba a 7 % neví. (cvvm červen 2021)

HROZBA: SVĚTOVÁ EKONOMICKÁ KRIZE 2021

(Zdroj: vlastní zpracování)

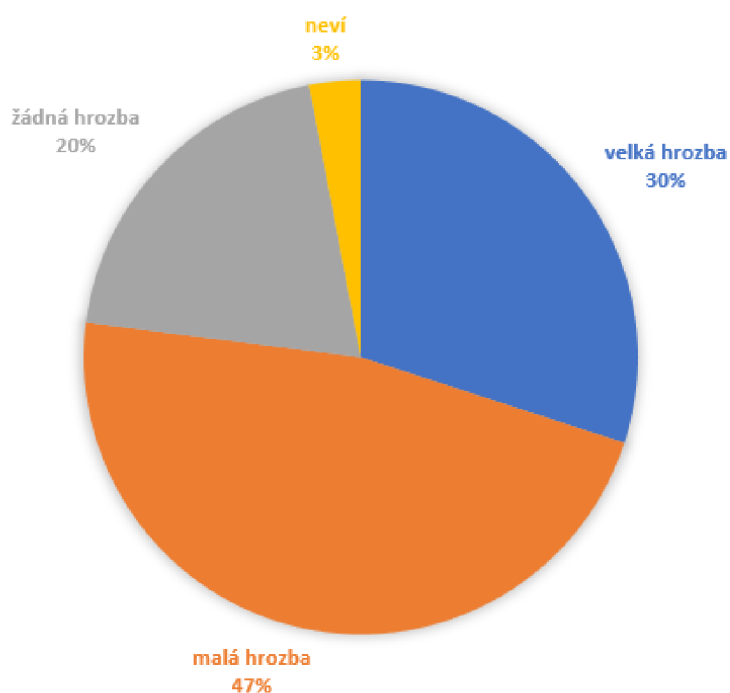
Jak lze na grafech vidět, skoro o deset procent se zvýšila možnost velká hrozba, snížila se možnost jak malé hrozby, tak i žádné hrozby. Respondenti se více než v minulých letech obávají hrozby světové ekonomické krize.

Otázka č. 7 válka, jako reálná hrozba

V rámci listopadového šetření roku 2018 se dotazníkové šetření zajímalo také o možnost války, jakožto reálné hrozby, jak jí občané České republiky vnímají na výběr měli ze čtyř odpovědí, které byly velká hrozba, malá hrozba, žádná hrozba a neví.

Válku, jakožto velkou hrozbu zvolilo 30 % všech dotázaných, 47 % to vidí jen jako malou hrozbu, 20 % jako žádnou hrozbu a 3 % neví. (cvvm listopad 2018)

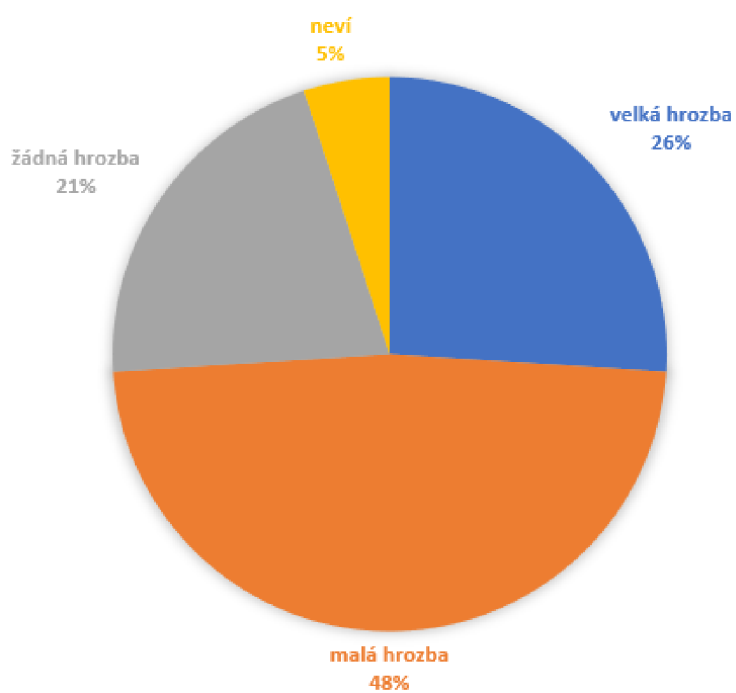
HROZBA: VÁLKA 2018

(Zdroj: vlastní zpracování)

Na tu stejnou otázku odpovídalo 957 respondentů v červnu 2021 jejich odpovědi byly následující 26 % vnímá válku, jako velkou hrozbu. 48 % jako malou hrozbu, 21 % nevidí žádnou hrozbu a 5 % neví. (cvvm červen 2021)

HROZBA: VÁLKA 2021

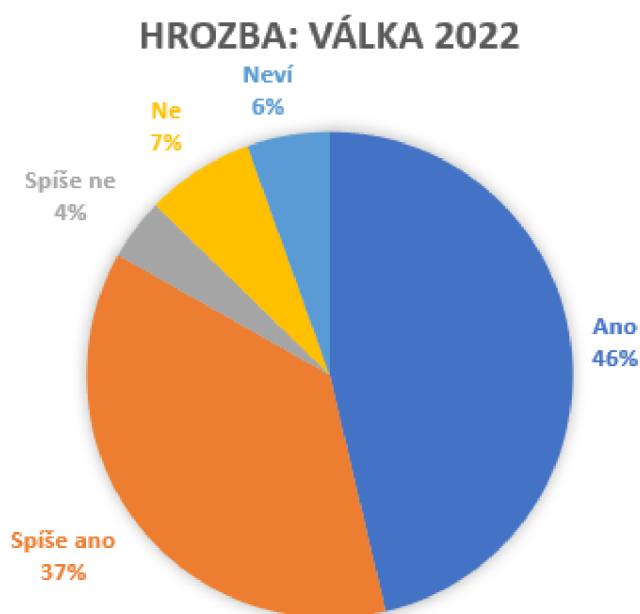

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tato práce a šetření bylo hodnoceno roku 2021 nicméně autor považuje vzhledem k momentální situaci (2022) a vývoji událostí na Ukrajině za nutné podívat se na obavy obyvatel České republiky. (sanep online)

Tento průzkum provádělo Středisko analýz a empirických průzkumů ve dnech 2. až 9. března 2022 na vybrané skupině 2.256 dotázaných, jenž představovali reprezentativní vzorek obyvatel České republiky, ve věku od 18 let. (sanep online)

Na otázku, zda se respondenti obávají v souvislosti s děním na Ukrajině celkového zhoršení bezpečnostní situace v Evropě, odpovědělo 46,3 % ano, 36,9 % spíše ano, 7,2 % uvedlo ne, 4,1 % spíše ne a 5,5 % nevím. Pokud se tedy budou porovnávat údaje z roku 2021 lze si všimnout nárůstu až 57 %. (sanep online)

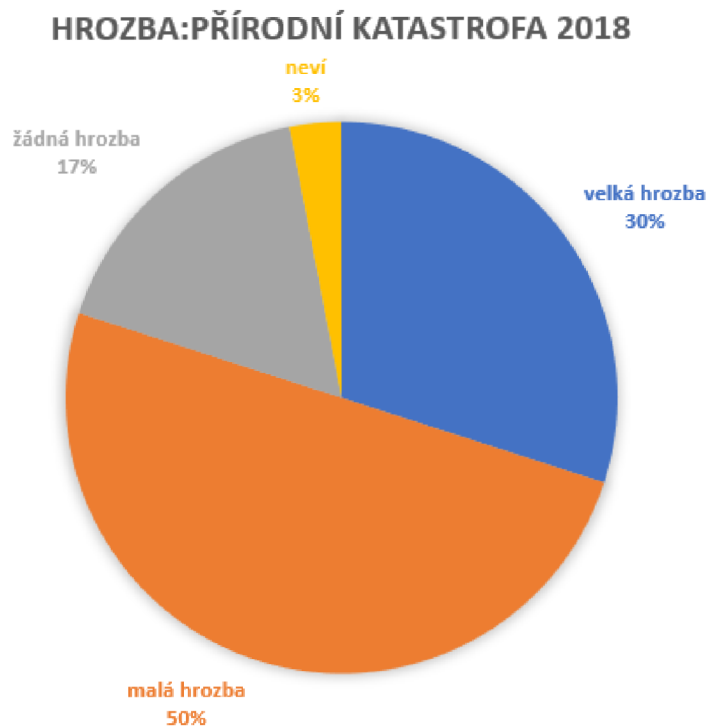

(Zdroj: vlastní zpracování)

Otázka č. 8 přírodní katastrofa, jako reálná hrozba

Dotazníkové šetření se také ptalo na hrozbu přírodní katastrofy, a to jak pro rok 2018, tak i pro rok 2021, všichni respondenti měli na výběr ze čtyř možností, velká hrozba, malá hrozba, žádná hrozba a neví.

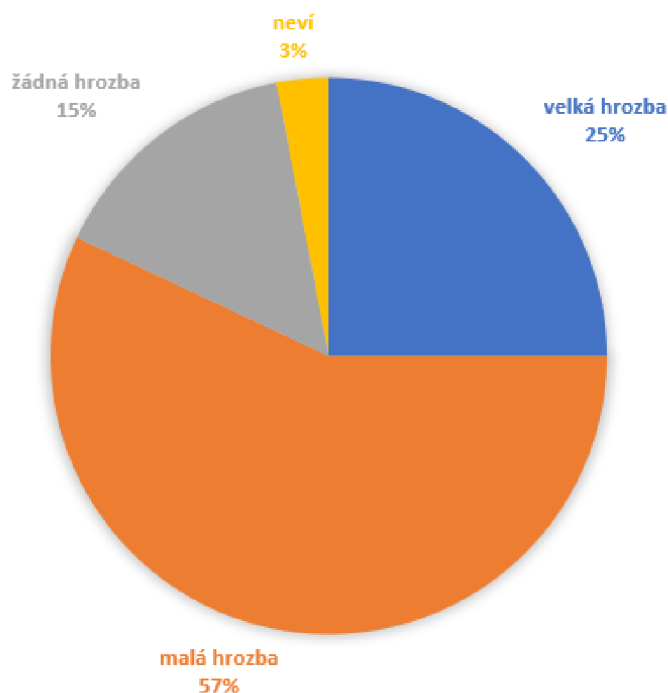
Reálnost hrozby přírodní katastrofy v rámci listopadového šetření roku 2018 vypadalo takto, přírodní katastrofu, jako velkou hrozbu vidělo 30 % všech respondentů, 50 % jí vnímalo jako malou hrozbu, 17 % nevidělo v přírodní katastrofě žádnou hrozbu a 3 % zvolili možnost neví. (cvvm listopad 2018)

(Zdroj: vlastní zpracování)

Respondenti v červnovém šetření roku 2021 dostali stejnou otázku a jejich odpovědi byly následující 25 % vidí přírodní katastrofu jako velkou hrozbu, 57 % jako malou hrozbu, 15 % jako žádnou hrozbu a 3 % neví. (cvvm červen 2021)

HROZBA:PŘÍRODNÍ KATASTROFA 2021

Výsledky (nebo diskuse)

Tato kapitola osahuje shrnutí a vyhodnocení sekundárního výzkumu. Prvního dubnového šetření z roku 2019, kterého se účastnilo 1052 respondentů, starších 15 let a druhého červencového šetření z roku 2021, kterého se účastnilo 904 respondentů.

První otázka zkoumala důvěru českých občanů v Evropskou unii v obou případech lidé převážně důvěřují Evropské unii v roce 2019 to bylo v 52 % (společné sečtení rozhodně důvěřují 7 % a spíše důvěřují 45 %), stejné procentuální zastoupení má i rok 2021, kdy po sečtení plně důvěřují 6 % a spíše důvěřují 46 % vyšlo číslo 52 %. Lze tedy vidět, že důvěra v Evropskou unii je stejná, jako v minulých letech, nijak závažně se nemění.

Druhá otázka měla za cíl zjistit, jak moc občané České republiky důvěřují Evropskému parlamentu v dubnovém hodnocení 2019 bylo voleno takto: rozhodně důvěřuje tuto možnost zvolilo 5 % všech dotázaných, spíše důvěřuje 31 %, spíše nedůvěřuje tato možnost byla zvolena v 31 %, rozhodně nedůvěřuje v 17 %, 5 % zvolila možnost nezná a 11 % neví. V porovnání s červencem 2021 lze vidět jednaprocentní snížení plné důvěry (4 %), mírné zvýšení spíše důvěřují na 33 %, snížení možnosti spíše nedůvěřují na 27 %, stejně jako snížení rozhodně nedůvěřují o jedno procento zvýšila se možnost neví o dvě procenta.

Třetí otázka se zaměřovala na důvěru v Evropskou komisi, pokud jde o plnou důvěru tam se respondenti shodli a jak v roce 2019 tak i 2021 byla tato možnost zvolena ve 4 % oproti roku 2019, kdy spíše důvěřovalo 31 % se hodnota zvedla na 34 % a snížila se i odpověď spíše nedůvěřuje.

Čtvrtá otázka se zaměřovala na důvěru k Organizaci spojených národů v dubnu 2019 věřilo OSN okolo 63 % všech dotazovaných (plně důvěřuje 14 %, 49 % spíše důvěřuje) v červenci roku 2021 dostali respondenti tu samou otázku, odpovědí bylo, že nadpoloviční většina důvěřuje OSN a to v 53 % (rozhodně důvěřuje 9 %, spíše důvěřuje 44 %).

Pátá otázka, kdy se dotazníkové šetření snažilo zjistit důvěru v Severoatlantické alianci. Dotazovaní z roku 2019 uvedli, že důvěřují až v 61 %. Zatímco pro rok 2021 se toto číslo změnilo na 54 %. Stejně tedy jako u Organizace spojených národů, nám číslo důvěry mírně pokleslo. Nicméně se pořád drží v nadpoloviční většině.

Otázka číslo šest se zajímala, zda se respondenti bojí světové ekonomické krize, jakožto reálné hrozby, tento dotazník byl proveden v listopadu roku 2018 a odpovídalo na něj 1104 respondentů, většina z nich odpověděla že světovou ekonomickou krizi vnímají jako malou hrozbu ve 44 %. Naopak dotazovaní z června 2021 vidí světovou ekonomickou krizi, jako velkou hrozbu, a to až ve 48 %.

Otázka číslo sedm se zajímala, zda Češi vnímají válku, jako reálnou hrozbu, respondenti z roku 2018 uvedli, že to jako velkou hrozbu vnímají až ve 30 % o něco méně zvolili respondenti roku 2021 a to ve 26 %. Jako malou hrozbu to roku 2018 vidělo 47 % všech dotázaných a přibližně stejné číslo to tak vidělo i roku 2021 (48 %).

To se změnilo na začátku roku 2022, v souvislosti s děním na Ukrajině bylo potřeba znovu stanovit otázku obavy války, jakožto reálné hrozby a čísla se rapidně změnila. Nyní vidí tuto hrozbu, jako reálnou více než 83 % všech dotázaných respondentů, což je z čísla 30 % velký skok.

Poslední osmá otázka se zajímala o hrozbu přírodní katastrofy. V rámci listopadového šetření roku 2018, vnímali respondenti přírodní katastrofu, jako velkou hrozbu vidělo 30 % všech respondentů, 50 % jí vnímalo jako malou hrozbu, 17 % žádná hrozba a 3 % zvolili možnost neví. Respondenti v červnovém šetření roku 2021 dostali stejnou otázku a jejich odpovědi byly následující 25 % vidí přírodní katastrofu jako velkou hrozbu, 57 % jako malou hrozbu, 15 % jako žádnou hrozbu a 3 % neví.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo klasifikovat instituce a rady Evropské unie, které se zabírají bezpečnostními strategiemi. Dále poukázat na vazby a souvislosti mezi nimi a zhodnotit základní problémy a úskalí, které z jejich funkce plynou.

Úvodní část je věnována právní a teoretické úpravě dané problematiky, aktuálnímu stavu řešené problematiky a základním teoretickým a metodologickým východiskům, která autor předložené práce propojuje s praktickou částí předkládané práce.

Praktická část se zaměřovala na názory občanů České republiky na bezpečnost v rámci Evropy, jakou mají důvěru v Evropskou unii v Severoatlantickou alianci nebo Organizaci spojených národů. Na základě dat sekundárního výzkumu a komparací dotazníkového šetření z dubna roku 2019, kterého se zúčastnilo 1052 respondentů a druhého průzkumného šetření z července 2021 se zúčastnilo 904 respondentů starších 15 let autor konstatuje, že převážná část české veřejnosti důvěřuje Evropské unii, stejně tak jako Severoatlantické alianci a Organizaci spojených národů, tyto hodnoty se během několika let významně nezměnily. Poté šetření z listopadu 2018, kterého se zúčastnilo 1104 respondentů a stejné otázky byly pokládány respondentům v červnu 2021, těch bylo 957. Cílem bylo zjistit, jak vnímají hrozby, kterými mohou být světová ekonomická krize, válka nebo přírodní katastrofy. Autor konstatuje, že převážná část české veřejnosti se nejvíce obává světové ekonomické krize, nicméně nejde ani o polovinu dotázaných. Nejméně se obávají přírodních katastrof. Tyto údaje se v rámci let nijak zásadně nezměnily.

V rámci prvního cíle: Zjistit, zda respondenti důvěřují v Evropskou unii a jejím dalším institucím, kdy měli respondenti na výběr z šesti možností, jimiž byly: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná a neví. Vyšlo celkem kladné hodnocení v obou letech, kdy nadpoloviční většina dotázaných důvěřuje Evropské unii. Menší důvěru však pocítují k dalším institucím Evropské unie, takže například Evropskému parlamentu důvěřovalo roku 2019 okolo 36 % a toto číslo se nezvedlo ani s dalšími roky pro rok 2021 zvolilo možnost důvěřuji 37 % dotázaných. A pokud jde o Evropskou komisi, ani tam se čísla nijak závratně nezměnily. Roku 2019 důvěřovalo Evropské komisi 35 % dotázaných, roku 2021 se tato hodnota mírně zvedla na 38 %.

V rámci druhého cíle: Zjistit, do jaké míry čeští občanů důvěřují Severoatlantické alianci a Organizaci spojených národů, zde měli respondenti na výběr z šesti různých odpovědí, jimiž

byly: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje, nezná a neví. Pokud jde o Organizaci spojených národů, té roku 2019 důvěřovalo 63 % všech dotázaných, pro červenec 2021 tato hodnota mírně klesla na nadpoloviční většinu 53 %. Podobně na tom je i Severoatlantická aliance, tady byla roku 2019 vyjádřena důvěra v 61 %, zatímco roku 2021 mírně poklesla na 54 %.

A poslední cíl: Zjistit, jak respondenti vnímají soudobé bezpečnostní hrozby, kterými jsou světová ekonomická krize, válka nebo přírodní katastrofa. V tomto případě bylo na výběr ze čtyř odpovědí: velká hrozba, malá hrozba, žádná hrozba a neví. Respondentů bylo roku 2018 přesně 1104 a na stejné otázky se ptali i respondentů z června 2021, kterých bylo 957. Hrozby, které měli na výběr byly světová ekonomická krize, válka a přírodní katastrofa. V tomto případě viděli dotazovaní roku 2018, jako největší hrozbu světovou ekonomickou krizi a to až 37 % dotázaných na stejnou otázku odpovídali respondenti roku 2021, ti rovněž zvolili světovou ekonomickou krizi jako největší hrozbu, z těchto třech zmíněných a to až 48 % respondentů. Naopak nejméně se obávají přírodní katastrofy, za malou, popřípadě žádnou hrozbu jí roku 2018 označilo 67 % všech dotázaných, roku 2021 dokonce 72 % všech dotázaných. Pokud jde o válku tu vidělo jako velkou hrozbu roku 2018 pouhých 30 % dotázaných, 47 % se domnívalo, že se jedná o malou hrozbu a 20 % žádnou hrozbu. Čísla z roku 2021 se moc nezměnila, jako velkou hrozbu vidělo válku 26 %, jako malou hrozbu 48 % a jako žádnou hrozbu 21 %.

Nicméně v rámci momentální situace na Ukrajině, bylo potřeba znovu stanovit otázku obavy z války, jakožto reálné hrozby. Tento průzkum vytvářelo Středisko analýz a empirických průzkumů, do tohoto šetření se během dnů 2.-9. března 2022 zapojilo 2.256 dotázaných, kteří splňovali podmínku starší věku 18 let. V tomto případě, zda se obávají zhoršení bezpečnostní situace v Evropě odpovědělo 83 % dotázaných, že ano a pouhých 11, 3 % odpovědělo ne.

Ve výsledcích je vidět, že v průběhu let neproběhla žádná významně velká procentuální změna v hodnocení respondentů. Jak lze na výsledcích vidět důvěra lidí v Evropskou unii je úzce spojená s důvěrou k Severoatlantické alianci a Organizaci spojených národů a naopak. Pokud je nedůvěra v jedno, často je nedůvěra i v ostatní organizace. Respondenti se zároveň příliš neobávali žádné ze zmíněných hrozeb, tady lze tvrdit, že se procenta také nijak výrazně nezměnila, až do roku 2022, kdy se změnila situace na Ukrajině a s tím spojený pocit bezpečí Českých obyvatel, kteří odpověděli, že se hrozby války obávají až v 83 %.

Téma bezpečnosti je velmi aktuální a v mnoha ohledech také velmi diskutované. Lze tvrdit, že zvolené téma je velmi rozsáhlé a nelze vymezit všechny jednotlivé aspekty dané problematiky.

Bakalářská práce může být využita například ke zkoumání konkrétní problematiky v oblasti bezpečnosti, může sloužit jako podklad v následném šetření nebo využita jako informační zdroj navazující diplomové práce.

Seznam použité literatury

ZDROJE KNIHY:

EICHLER, Jan. Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – Agentura vojenských informací a služeb, 2006. ISBN 80-7278-326-2

LACINA, Lubor, Petr BLÍŽKOVSKÝ a Jan STREJČEK. Učebnice evropské integrace. 2016. ČR: Barrister & Principal. ISBN 978-80-7485-104-9.

NUTIL, Petr, 2018. Média, lži a příliš rychlý mozek: průvodce postpravdivým světem. Praha: Grada. ISBN 9788027107162.

PIKNA, Bohumil. Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy). 3., rozš. vyd. Praha: Linde, 2012. 346 s. ISBN 978-80-7201- 889-5.

ROŽŇÁK, Petr. 2015. Mechanismy fungování Evropské unie: in quorum gratiam? Ostrava: Key Publishing. Monografie (Key Publishing). ISBN 9788074182372.

SINN, Hans-Werner. *V pasti eura*. Přeložil Karel DYBA. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2016. ISBN 9788073253943

Universum: [encyklopedie pro 21. století], 2006. 1. V Praze: Knižní klub. ISBN 8024217554.

ZDROJE ONLINE

Co je NATO [online], 2012. 2012. Brusel: NATO Graphics & Printing [cit. 2021-09-28]. Dostupné z: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_publications/20120905_what_is_nato_cz.pdf

NOVOSSELOFF, Alexandra. EU-UN Partnership in Crisis Management: Developments and Prospects [online]. Francie: International Peace Academy, 2004 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: https://www.ipinst.org/wp-content/uploads/publications/eu_un_partnership.pdf

DOBROVOLNÁ, Eva. Evropeizace bezpečnostní a obranné politiky České republiky: Diplomová práce. *Is.muni.cz/* [online]. Brno, 2009 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/glfsa/DIPLOMOVA_PRACE.pdf

Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2019 [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2019 [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4918/f9/pm190430.pdf

Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – červenec 2021 [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2021 [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5427/f9/pm210817.pdf

European Centre for Disease Prevention and Control: Covid-19 situace v číslech. *Www.ecdc.europa.eu* [online]. Švédsko: European Centre for Disease Prevention and Control, 2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases>

European Centre for Disease Prevention and Control: Vakcína. *Www.ecdc.europa.eu* [online]. Švédsko: European Centre for Disease Prevention and Control, 2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/latest-evidence/vaccines>

Europol: Přehled o Europolu. *Europol.europa.eu* [online]. Lucemburk: Evropský policejní úřad, 2011 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/cs_europolreview_0.pdf

Euroskop: Bezpečnostní a obranná politika. *Euroskop.cz* [online]. Praha: Euroskop, 2018 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8715/sekce/bezpecnostni-a-obranna-politika/>

Euroskop: Historie EU. *Euroskop.cz* [online]. Praha: Euroskop, 2018 [cit. 2022-3-24]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/historie-eu/1950-1957/>

Euroskop: Lisabonská smlouva. *Www.euroskop.cz/* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2008 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/13/4050-kdyz_se_rekne_lisabonska_smlova.pdf

SPOLUPRÁCE NATO A EU. *Euroskop.cz/* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2019 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2019/05/28/vyvoj-spoluprace-mezi-eu-a-nato/>

Bezpečnostní a obranná politika. *Euroskop.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2021 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/evropska-unie/politiky-eu/zahranici-a-bezpecnost/bezpecnostni-a-obranna-politika/>

Evropská bezpečnostní strategie: RADA EVROPSKÉ UNIE BEZPEČNÁ EVROPA V LEPŠÍM SVĚTĚ. *Consilium.europa.eu* [online]. Belgie: Evropská společenství, 2009 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/30804/qc7809568csc.pdf>

Evropská politika obrany a bezpečnosti versus NATO. *Vskp.vse.cz* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2007 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://vskp.vse.cz/id/6781>

Evropská unie: Co je a co dělá [online], 2018. 1. Lucemburk: Evropská unie [cit. 2019-04-21]. ISBN 978-92-79-76873-6. Dostupné z: <https://euhrou.cz/wpcontent/uploads/2019/01/EU-co-je-a-co-dela.pdf>

Evropská unie: Přistoupení k EU. *European-union.europa.eu* [online]. Česká republika: Evropská unie, 1995–2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/joining-eu_cs

Evropský informační portál o očkování: Fakta o covid-19. *Vaccination-info.eu* [online]. Švédsko: European Centre for Disease Prevention and Control, 2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupn NOVOSSELOFF, Alexandra. EU-UN Partnership in Crisis Management:

FRANK, Libor a KHOL Radek. Evropské bezpečnostní struktury [online]. 10 [cit. 2021-11-18]. Dostupné z: www.defenceandstrategy.eu/filemanager/files/file.php?file=6358

LUDEK, Lukáš. TEORIE BEZPEČNOSTI A TYPOLOGIE DRUHŮ BEZPEČNOSTI. *Fbiw.uniza.sk* [online]. Žilina: Fakulta bezpečnostného inžinierstva, 2016 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <http://fbiw.uniza.sk/rks/2016/articles/Lukas.pdf>

Ministerstvo vnitra: Ochrana ekonomiky. *Www.mvcr.cz* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/ochrana-ekonomiky.aspx>

Ministerstvo vnitra: Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek. *Www.mvcr.cz* [online]. Praha, 2005 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/bezpecnost-pdf.aspx>

Ministerstvo zdravotnictví České republiky: COVID-19: Přehled aktuální situace v ČR. *Onemocneni-aktualne.mzcr.cz* [online]. Praha: ÚZIS ČR a IBA LF MU, 2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19>

Ministerstvo životního prostředí: Environmentální bezpečnost. *Www.mzp.cz* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/environmentalni_bezpecnost

ROVNÁ, Lenka. Diskuze o budoucnosti Evropské unie v 21. století. *Mv.iir.cz* [online]. Prah, 2002 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://mv.iir.cz/article/view/19/pdf>

Spolupráce EU v oblasti bezpečnosti a obrany: Konkrétní opatření k posílení bezpečnosti a obranné spolupráce: www.consilium.europa.eu [online]. Belgie: Rada EU, 2022 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/cs/contact/social-media/>

SPOLUPRÁCE NATO A EU: Jak probíhá spolupráce Severoatlantické aliance a Evropské unie. [Www.1gr.cz](http://www.1gr.cz) [online]. Praha: natoaktual, 2018 [cit. 2022-03-23]. Dostupné z: https://1gr.cz/data/soubory/na_knihovna/A190121_M02_015_FB1802_EU.PDF

Státní zdravotní úřad: Onemocnění COVID-19. *Www.szu.cz* [online]. Praha: Státní zdravotní ústav, 2020 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/bezpecnost-potravin/onemocneni-covid-19-novy-koronavirus-sars-cov-2-je>

Válečný konflikt na Ukrajině – obavy obyvatel ČR: [online]. Praha: SANEP s.r.o, 2022 [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <http://www.sanep.cz/pruzkumy/-1306/>

Veřejnost o svých obavách a bezpečnostních rizicích pro Českou republiku – listopad 20218 [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2018 [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4803/f9/ov190123.pdf

Veřejnost o svých obavách a bezpečnostních rizicích pro Českou republiku – červen 2021 [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2021 [cit. 2022-04-13]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5399/f9/po210714.pdf

Zákony pro lidi: Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. *Www.zakonyprolidi.cz* [online]. Zlín: AION CS, 2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

Zákony pro lidi: Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. *Www.zakonyprolidi.cz* [online]. Zlín: AION CS, 2021 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>